

9^η Σύνοδος Κ.Ε
Αθήνα, 8-9 Ιανουαρίου 1999

5^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

**Εισήγηση Προέδρου και Εκτελεστικού Γραφείου
για τις**

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

1. Παραμένουμε συνεπείς και προσηλωμένοι στις αναλλοίωτες αρχές, τις διαχρονικές μας αξίες και τους μεγάλους στρατηγικούς μας προσανατολισμούς και στόχους που προσδιορίζουν τον πατριωτικό, δημοκρατικό, σοσιαλιστικό χαρακτήρα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και στη νέα ιστορική φάση.
2. Τα μέσα και ο τρόπος πραγμάτωσης των σκοπών μας αλλάζουν μαζί με τις μεγάλες αλλαγές που συντελούνται στο σύγχρονο πολυπολικό κόσμο της παγκοσμιοποίησης, του ανταγωνισμού, της τεχνολογικής επανάστασης
 - γι' αυτό οφείλουμε να αρθρώσουμε τον δικό μας σύγχρονο λόγο, να ανοίξουμε το δικό μας σύγχρονο δρόμο με ό,τι αυτό σημαίνει για το χώρο της οικονομίας, του κράτους, της κοινωνίας, της δημοκρατίας, της πολιτικής και του πολιτισμού.
3. Ο δικός μας δρόμος δεν μπορεί παρά να ταυτίζεται με το σύγχρονο όραμα του Ελληνισμού για τη διαμόρφωση της σύγχρονης και ισχυρής Ελλάδας στην Ενωμένη και προοδευτική Ευρώπη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον εθνικό και κοινωνικό μας επαναπροσδιορισμό.
4. Αυτός ο δρόμος στρατηγικά περνά οπωσδήποτε από μια Ελλάδα που γίνεται ισχυρή περιφερειακή δύναμη στα Βαλκάνια και τη νοτιοανατολική Μεσόγειο και που αξιοποιεί όλες τις δυνατότητες που ανοίγονται στην ευρύτερη περιοχή, ιδιαίτερα μετά την σημαντική αλλαγή των γεωστρατηγικών και γεωπολιτικών δεδομένων.
5. Η εθνική στρατηγική για την ασφάλεια και άμυνα της χώρας και για την κατοχύρωση των κυριαρχικών της δικαιωμάτων απέναντι σε κάθε επιβουλή, και ιδιαίτερα στην τουρκική απειλή, εξακολουθεί και στη νέα ιστορική φάση να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της πορείας μας.
6. Η οικουμενική διάσταση του ελληνισμού, η πολιτισμική και πνευματική του θωράκιση και εξάπλωση στον κόσμο των ανοιχτών συνόρων είναι ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα, αποτελεί εθνικό κεφάλαιο στη μεγάλη προσπάθεια και ταυτόχρονα προοδευτική συμβολή στην ανθρωπότητα.
7. Τεράστια σημασία αποκτούν για την επίτευξη των στόχων μας οι εσωτερικές προϋποθέσεις της νέας ενότητας του Ελληνισμού
 - η ισχυρή και ανταγωνιστική οικονομία
 - η αυτοτροφοδοτούμενη και εξωστρεφής ανάπτυξη
 - ο εκσυγχρονισμός των δομών του κράτους και της κοινωνίας
 - η κοινωνία συνοχής και αλληλεγγύης που στηρίζεται στο σύγχρονο κοινωνικό κράτος

- η αποκεντρωμένη, δημοκρατική και σύγχρονη πολιτεία
 - η ενίσχυση των θεμελίων της παιδείας και του πολιτισμού
 - η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής
8. Η ανασυγκρότηση, ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη του τόπου έχουν ως προϋπόθεση τον όσο το δυνατόν ευρύτερο προοδευτικό κοινωνικό συνασπισμό των δυνάμεων της εργασίας, της παραγωγής, του πολιτισμού, της οικολογίας, της επιστήμης.
9. Η ανασύνθεση του ευρύτερου πολιτικού προοδευτικού χώρου απαιτεί βαθιές πολιτικές και κοινωνικές διεργασίες με όρους κοινωνικών υποκειμένων και όχι επιφανειακές κατανομές εξουσιών, απαιτεί πραγματικές και ουσιαστικές συγκλίσεις και όχι τεχνητές συμπορεύσεις κορυφής, απαιτεί θεσμικές διεργασίες και όχι προσωποποίηση πολιτικών.
10. Για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. του 21^{ου} αιώνα, το μεγάλο χρέος είναι να αναλάβει την ηθική και πολιτική ευθύνη, να σχεδιάσει, να προτείνει, να υλοποιήσει και να κατοχυρώσει, ως σταθερός πόλος κοινωνικής και πολιτικής αναφοράς του νέου προοδευτικού συνασπισμού τα βήματα αυτής της πορείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Η ΙΣΧΥΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

1. Στρατηγική στο νέο διεθνο-πολιτικό πλαίσιο.

Ελλάδα και Ελληνισμός στέκονται μπροστά στο νέο αιώνα με ελπίδες και αισιοδοξία. Η χώρα βρίσκεται στα πρόθυρα ενός σημαντικού βήματος που θα τη φέρει στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών εξελίξεων. Ταυτόχρονα οι εσωτερικοί όροι συγκρότησης της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας καθίστανται ολοένα και πιο ολοκληρωμένοι και συνεκτική.

Σ' αυτή την ιστορική στιγμή οι γεωστρατηγικές και γεωπολιτικές μεταβολές που ξεκίνησαν από το 1989 διαμορφώνουν στην ευρύτερη περιοχή μας ένα νέο τοπίο. Το άνοιγμα των συνόρων συμβαδίζει με σημαντικές ανακατατάξεις καθώς η Βαλκανική αλλά και η περιοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, έχουν βρεθεί στο επίκεντρο σημαντικών συγκρούσεων και αντιπαραθέσεων στρατηγικών συμφερόντων.

Ο αγώνας που ο λαός μας και το ΠΑΣΟΚ δίνουν στο πλαίσιο του ιδρυτικού μας στόχου για κατοχύρωση της εθνικής ανεξαρτησίας εξακολουθεί και σ' αυτή τη φάση να αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της φυσιογνωμίας και της στρατηγικής μας. Γίνεται βεβαίως ολοένα και πιο σύνθετος, απαιτεί σοβαρή στάθμιση των νέων δεδομένων και εξελίξεων στην περιοχή και αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων μας για να μπορέσει ο Ελληνισμός να οδηγηθεί σε συνθήκες ανάπτυξης, ασφάλειας και ευημερίας το κατώφλι του 21^{ου} αιώνα. Ο πατριωτικός χαρακτήρας αυτού του αγώνα συμπεριλαμβάνει στον κόσμο των ανοιχτών συνόρων πέρα από την πάντοτε παρούσα προσπάθεια κατοχύρωσης των κυριαρχικών δικαιωμάτων και προάσπισης της εδαφικής ακεραιότητας της πατρίδας μας, τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό, την εσωτερική συγκρότηση και συνοχή της χώρας και της οικονομίας, την αφύπνιση και κινητοποίηση του Ελληνισμού σε σύγχρονους στόχους που απορρέουν από τα νέα δεδομένα στον κόσμο, την Ευρώπη, την περιοχή μας.

Το ΠΑΣΟΚ και στη νέα ιστορική φάση είναι ένα κατ' εξοχή πατριωτικό κίνημα που έχει πρωταρχικό και ύψιστο χρέος να οδηγήσει την Ελλάδα και τον Ελληνισμό με σίγουρα βήματα μέσα από ένα κόσμο αβέβαιο και διαρκώς μεταβαλλόμενο. Μέσα σ' αυτά τα καινούρια δεδομένα επιδιώκουμε να διασφαλίσουμε μια ολοένα ισχυρότερη και πιο σύγχρονη Ελλάδα που θα διαθέτει όλα τα μέσα, πολιτικά, οικονομικά, τεχνολογικά, διαπραγματευτικά για την υπεράσπιση της ανεξαρτησίας, της ακεραιότητας, της ασφάλειας, της δημοκρατίας και της ευημερίας των Ελλήνων καθώς και τη διαρκή μεγιστοποίηση στόχων, επιδιώξεων και συμφερόντων του Ελληνισμού.

Στα πλαίσια αυτής της επιδιώξεως η Ελλάδα:

- ισχυροποιείται ως πόλος συνεργασίας και πολιτικής σταθεροποίησης στο γεωπολιτικό της περιβάλλον, στα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο
- παρεμβαίνει με ισότιμο και δυναμικό τρόπο στη μετεξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οικονομική, πολιτική, αμυντική, κοινωνική της ολοκλήρωση

- προωθεί τα εθνικά συμφέροντα αντιμετωπίζοντας αποφασιστικά και αποτελεσματικά προβλήματα και απειλές

Στην εφαρμογή της εξωτερικής μας πολιτικής παίρνουμε υπ' όψιν μας τα νέα δεδομένα που προέρχονται από το τέλος του ψυχρού πολέμου και του παγκόσμιου διπολισμού και τη μετάβαση σε ένα νέο σύστημα υπό διαμόρφωση σε συνθήκες αστάθειας και ρευστότητας.

Τέσσερα νέα στοιχεία έχουν ήδη αποσαφηνισθεί στο διεθνές πεδίο.

- Υπάρχει μια υπερδύναμη, οι ΗΠΑ, αλλά σε πολυκεντρικό σύστημα που διαμορφώνουν υπερεθνικοί πόλοι.
- Οι συμμαχίες που διαμορφώνονται στη βάση συμφερόντων και όχι ιδεολογικών μπλοκ δεν είναι πια μόνιμες και σταθερές.
- Το άνοιγμα των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών συνόρων που προέρχεται από την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και την διεθνοποίηση των αγορών δημιουργεί ένα νέο ασταθές διεθνές οικονομικό σύστημα που απαιτεί από τις προοδευτικές δυνάμεις πολιτικές ελέγχου, σταθεροποίησης και ρυθμιστικών κανόνων.
- Ζούμε την αντίφαση της πολυδιάσπασης των πολιτικών κοινωνικών ενοτήτων (μέσω εθνικιστικών, θρησκευτικών, μειονοτικών κινημάτων) και ταυτόχρονα της τάσης για διαρκώς μεγαλύτερη ενσωμάτωση κρατών σε υπερεθνικούς θεσμούς, μια διαδικασία που θα διαρκέσει αρκετό χρόνο μέχρι την ολοκλήρωση της και την αποκατάσταση μιας νέας ισορροπίας.

Στη βάση αυτών των δεδομένων μια εθνική στρατηγική για την προώθηση των εθνικών συμφερόντων παίρνει σήμερα ένα ευρύτερο περιεχόμενο καθώς:

- διευρύνεται η έννοια της ασφάλειας και της ανεξαρτησίας μιας χώρας πέρα από τα όρια της εδαφικής της ακεραιότητας με την γεωγραφική κρατική της-οντότητα
- διασυνδέεται άρρηκτα η εσωτερική της συγκρότηση και ανάπτυξη με την επίτευξη των στόχων της εξωτερικής πολιτικής

Η προώθηση των στόχων της στρατηγικής μας διέπεται στο νέο διεθνές περιβάλλον από τις ακόλουθες αρχές:

- προσήλωση στη διεθνή νομιμότητα, σεβασμός των κανόνων του διεθνούς δικαίου και της ηθικής στις διεθνείς σχέσεις, αποκήρυξη της βίας ή απειλής χρήσης βίας ως μέσου επίλυσης προβλημάτων, αλλά και αποφασιστική αξιοποίηση κάθε μέσου σε περίπτωση διακινδύνευσης καίριων βασικών συμφερόντων μας,
- αποδοχή της σημασίας και του ρόλου των διεθνών οργανισμών, θεσμών και διαδικασιών συνεργασίας, με την Ελλάδα πλήρως ενσωματωμένη σε αυτούς, σε διαρκή προσπάθεια για την ενδυνάμωση και ολοκλήρωση τους
- ενίσχυση και συμμετοχή, όπου είναι εφικτό, στις διαδικασίες προώθησης συλλογικών συστημάτων ασφάλειας, συνεργασίας και ειρηνικής διευθέτησης διεθνών διαφορών

- καταπολέμηση της ξενοφοβίας, των παρωχημένων εθνικιστικών κινήσεων, του ρατσισμού, της απομόνωσης χωρών από τη διεθνή κοινότητα και έμπρακτη έκφραση αλληλεγγύης

2. Η νέα προοπτική της Ευρώπης και η συμμετοχή της Ελλάδας

Με την επανάκαμψη των σοσιαλιστικών και σοσιαλδημοκρατικών δυνάμεων στο τιμόνι των Ευρωπαϊκών εξελίξεων διαμορφώνεται ευνοϊκή συγκυρία για την προώθηση ενός άλλου πρότυπου για την Ευρώπη. Απέναντι στην νεοφιλελεύθερη συντηρητική αντίληψη, η Ευρωπαϊκή αριστερά οφείλει να δώσει νέα πνοή στο «Ευρωπαϊκό Σχέδιο» με αφετηρία τις τρεις νέες καθοριστικές εξελίξεις του άμεσου μέλλοντος, δηλαδή:

- την εφαρμογή της νέας συνθήκης του Άμστερνταμ που ανταποκρίνεται στην ανάγκη ενίσχυσης της δημοκρατίας και της αντιπροσωπευτικότητας στην οργάνωση της Ε.Ε.
- την εγκαθίδρυση του ενιαίου νομίσματος και την ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ όχι μόνο για οικονομικούς αλλά και κυρίως πολιτικούς λόγους (στο σκληρό πυρήνα των χωρών που λαμβάνονται οι μεγάλες πολιτικές αποφάσεις)
- τη διεύρυνση της Ένωσης με την Κύπρο και τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στην πορεία προς την αποκατάσταση των φυσικών Ευρωπαϊκών συνόρων

Ο αγώνας μας στον Ευρωπαϊκό χώρο σε ιδεολογική και πολιτική συμπόρευση με τις δυνάμεις της Ευρωπαϊκής αριστεράς στοχεύει σε μια Ευρώπη που:

- διαμορφώνει την Ευρωπαϊκή κοινότητα των πολιτών πάνω σε ένα νέο πρότυπο ευημερίας και μετεξέλιξης των Ευρωπαϊκών δημοκρατικών αντιπροσωπευτικών θεσμών
- φέρνει την ένωση πιο κοντά στους λαούς και τις περιφέρειες της Ευρώπης
- ενισχύει το κοινωνικό περιεχόμενο και οικοδομεί το σύγχρονο κοινωνικό Ευρωπαϊκό κράτος
- αντιμετωπίζει αποτελεσματικά το κρίσιμο πρόβλημα της ανεργίας και της κοινωνικής περιθωριοποίησης
- αναπτύσσει πέρα από το ενιαίο νόμισμα και την ΟΝΕ την ικανότητα ένωσης για αποτελεσματική δράση στο διεθνές σύστημα μέσω της ΚΕΠΠΑ
- διαμορφώνει ενιαία πολιτική ασφάλειας μέσα από την μετεξέλιξη της ΔΕΕ σε αμυντικό Ευρωπαϊκό βραχίονα και μέσα από το νέο ρόλο του ΝΑΤΟ στην περιοχή

Η Ελλάδα έρχεται στο επίκεντρο αυτών των εξελίξεων με ενεργό και πολυδύναμη εξωτερική πολιτική που αναλαμβάνει σημαντικές και συστηματικές πρωτοβουλίες σε κυβερνητικό επίπεδο, στα όργανα της ΕΕ, σε κομματικό επίπεδο στο Ευρωπαϊκό σοσιαλιστικό κόμμα, σε κοινοβουλευτικό επίπεδο στην σοσιαλιστική ομάδα του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και σε περιφερειακό επίπεδο στην Επιτροπή Περιφερειών.

3. Η Ελλάδα ισχυρός πόλος συνεργασίας και ανάπτυξης στα Βαλκάνια διευρύνει συνεχώς τις διεθνείς της συμμαχίες

Είμαστε παράγοντας ειρήνης, σταθερότητας, συνεργασίας και ανάπτυξης στα Βαλκάνια, σταθερά προσηλωμένοι στη νομιμότητα, το διεθνές δίκαιο και τις υπάρχουσες συνθήκες.

Ως μόνη χώρα με τη διπλή ταυτότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Βαλκανικής αγωνιζόμαστε για την προσέγγιση των Βαλκανικών κρατών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και συμβάλλουμε αποφασιστικά στη διαβαλκανική συνεργασία σε πολυμερές και διμερές επίπεδο. Αναλαμβάνουμε ειρηνευτικές και διαμεσολαβητικές πρωτοβουλίες στις υπάρχουσες εστίες κρίσεων. Προωθούμε σχέδια επενδύσεων και οικονομικής συνεργασίας στις βαλκανικές χώρες. Στα πλαίσια αυτά δίνουμε σημαντική προτεραιότητα στη γρήγορη βελτίωση των σχέσεων με τα Σκόπια και τη σταθερή υποστήριξη του εκδημοκρατισμού, της ανάπτυξης και της κρατικής ολοκλήρωσης της Αλβανίας.

Θεωρούμε την προσέγγιση της Βαλκανικής προς την Ευρώπη και την μακροπρόθεσμη ένταξη της στις ευρωπαϊκές διαδικασίες σημαντική προτεραιότητα της Βαλκανικής μας στρατηγικής. Και οφείλει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο χώρο αυτό να εκδηλώσει πολύ πιο αποφασιστικά τις πρωτοβουλίες και την ενιαία της δράση. Η κοινή εξωτερική πολιτική και εδώ κρίνεται και δοκιμάζεται.

Η μεγιστοποίηση των εθνικών μας συμφερόντων επιβάλλει σήμερα την οικοδόμηση συνασπισμών και τη διαμόρφωση θετικών πολιτικών συσχετισμών και έξω από το Ευρωπαϊκό και Βαλκανικό πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα:

- Ο ενεργός ρόλος και η πρωτοβουλία μας στην παρευξείνια ζώνη αποκτά σημαντική προτεραιότητα. Διευρύνουμε τις ιστορικές και παραδοσιακές μας σχέσεις με τον Αραβικό κόσμο και αναλαμβάνουμε διαμεσολαβητικές προσπάθειες, ως Ευρωπαϊκή χώρα, για προώθηση της ειρηνευτικής διαδικασίας στη Μ. Ανατολή.
- Αναπτύσσουμε στενές σχέσεις αμοιβαίου σεβασμού και συμφέροντος με τις ΗΠΑ κατανοώντας τον ρόλο που διαδραματίζουν σήμερα σε παγκόσμιο επίπεδο στα πλαίσια μιας σταθερής και μακρόχρονης συνεργασίας και συμμαχίας, που όμως λαμβάνει υπόψη τα εθνικά μας συμφέροντα, τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ευρύτερης γεωπολιτικής περιοχής μας και τις βασικές ηθικές αρχές που έχουν καθιερωθεί στις διεθνείς σχέσεις.
- Αναπτύσσουμε τις σχέσεις μας με τις άλλες βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες. Ταυτόχρονα όμως, προβάλλουμε νέο πρότυπο στην προώθηση των σχέσεών μας με τον αναπτυσσόμενο κόσμο (Αφρική, Λατινική Αμερική) χρησιμοποιώντας νέα μέσα πολιτικής, καθώς και την επιρροή μας στα Ευρωπαϊκά όργανα και τους διεθνείς οργανισμούς.
- Τέλος διευρύνουμε τις διμερείς μας συνεργασίες με κρίσιμες στρατηγικά χώρες όπως η Ρωσία, η Κίνα, το Ιράν, η Ινδία, πιστεύοντας ότι έχουν να παίξουν κρίσιμο ρόλο στις διεθνείς εξελίξεις.

4. Κατοχύρωση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων απέναντι στην Τουρκική απειλή

Και στη νέα ιστορική φάση η εξωτερική απειλή προέρχεται από τον Τουρκικό επεκτατισμό και τη κλιμάκωση των στόχων και επιδιώξεών του. Λόγω της παρατεινόμενης πολιτικής κρίσης στην Τουρκία (σύγκρουση Ισλάμ-Κεμαλισμού, Κουρδικό, ρόλος του στρατού) αλλά και των ολοκληρωτικών, εθνικιστικών και ηγεμονικών της τάσεων, ο ρόλος της παραμένει αποσταθεροποιητικός για την ευρύτερη περιοχή και ιδιαίτερα απειλητικός για τα κυριαρχικά μας δικαιώματα. Η Τουρκία κάτω από την ευρύτερη ανοχή που της εξασφαλίζει η θέση της στην περιοχή και η άνοδος του φονταμενταλισμού, εξακολουθεί να δημιουργεί τα κύρια προβλήματα στην εξωτερική μας πολιτική και να κρατά δέσμιο σε εξοπλισμούς ισχυρό τμήμα των εθνικών μας πόρων που θα μπορούσαν να διοχετευθούν σε ειρηνικές και αναπτυξιακές κοινωνικές επιδιώξεις.

Εμείς θέλουμε μία Τουρκία δημοκρατική, όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα γίνονται σεβαστά. Μία Τουρκία που αποδέχεται τον δημοκρατικό πλαίσιο κανόνων και τις βασικές κοινωνικές και πολιτικές αξίες που υιοθετεί η Ε.Ε. Γι' αυτό έχουμε διατυπώσει δύο σταθερές και καθαρές θέσεις:

- Αποδεχόμαστε κατ' αρχήν τον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας, κάτω από τις αρχές, τους όρους και τις προϋποθέσεις που ισχύουν για όλα τα κράτη της Ε.Ε. καθώς και για τα υποψήφια μέλη της. Είναι οι αποφάσεις των συνόδων κορυφής του Λουξεμβούργου και του Κάρντιφ που προβλέπουν μεταξύ άλλων πρόοδο στο Κυπριακό και βελτίωση των Ελληνοτουρκικών σχέσεων.
- Οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις διέπονται από τις αρχές του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συνθηκών. Με βάση αυτές τις αρχές για τις Τουρκικές αξιώσεις υπάρχει το κατάλληλο δικαιοδοτικό όργανο, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Στη συγκεκριμένη ιστορική φάση δεν υπάρχει από την τουρκική πλευρά αξιόπιστος συνομιλητής. Οι Τουρκικές διεκδικήσεις στο Αιγαίο που έχουν στόχο την ανατροπή του υφιστάμενου status quo ουδέποτε θα γίνουν αποδεκτές. Ενώ εμείς προτείνουμε την ειρηνική επίλυση, η Τουρκία εξακολουθεί να επιδιώκει την ένταση.

Το Κυπριακό εξακολουθεί να αποτελεί για μας εθνική προτεραιότητα που συνδέεται με την μοίρα του Ελληνισμού. Σταθερή μας στρατηγική παραμένει η επιδίωξη λύσης του Κυπριακού στην βάση των αποφάσεων του ΟΗΕ. Θεωρούμε απαράδεκτη οποιαδήποτε μετάθεση της βάσης του προβλήματος. Μια Κύπρος ενωμένη, διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία που θα εξασφαλίζει τη θέση και τα δικαιώματα και των δύο κοινοτήτων στο πλαίσιο ενός κράτους, μιας κυριαρχίας, μιας διεθνούς προσωπικότητας είναι η σταθερή μας θέση. Για την υλοποίησή της είναι αναγκαία η ευρύτερη πολιτική συναίνεση και στενή συνεργασία Ελλάδας-Κύπρου αλλά και η επίμονη ανάδειξη της διεθνούς διάστασης της εισβολής και της κατοχής. Ετσι πρέπει να ολοκληρωθεί η ενταξιακή διαδικασία της Κύπρου στην Ε.Ε. Παραμένει σε ισχύ και αναπτύσσεται το ενιαίο αμυντικό δόγμα και παραμένουν σταθερές οι θέσεις της χώρας μας που αφορούν την αντιμετώπιση οποιασδήποτε νέας απειλής από τον τουρκικό επεκτατισμό στο νησί ως υπόθεση εθνικής ασφάλειας της Ελλάδος. Θα εξακολουθήσουμε να εργαζόμαστε με

συνέπεια για την συμπαράταξη και την ενότητα στόχων στρατηγικής ανάμεσα στην Ελλάδα και την Κύπρο.

5. Εθνική στρατηγική ασφάλειας και άμυνας της χώρας

Η απαρέγκλιτη θέση ότι η Ελλάδα διεκδικεί και διασφαλίζει ανυποχώρητα την ασφάλεια του χερσαίου, θαλάσσιου και εναέριου χώρου της, τον σεβασμό των κυριαρχικών της δικαιωμάτων, την προστασία των μειονοτήτων της συνδυάζεται και προβάλλεται ταυτόχρονα με την σταθερή φιλειρηνική και μη εθνικιστική μας διάθεση.

Κεντρικός άξονας της αμυντικής μας στρατηγικής είναι η αποτροπή που εκδηλώνεται με την ικανότητά μας να πείθουμε ότι σε οποιαδήποτε ένοπλη σύγκρουση το κόστος για τον αντίπαλο είναι απαγορευτικό. Γι' αυτό η αμυντική πολιτική πρέπει να είναι σύγχρονη, καθολική, δυναμική, προσαρμοσμένη στις εκάστοτε συνθήκες.

Μια τέτοια πολιτική:

- διέπεται από την πίστη και την προσήλωση στην ειρήνη, την σταθερότητα και τις αρχές της διεθνούς ασφάλειας
- θεωρεί την ασφάλεια και την προστασία των νόμιμων εθνικών δικαιωμάτων εσωτερική μας υπόθεση μη διαπραγματεύσιμη
- έχει χαρακτήρα μη επιθετικό και ενεργητικό διευρύνοντας τις αμυντικές συνεργασίες στα πλαίσια της διευρυμένης ασφάλειας και των συμμαχών μας
- δεν αποκτά ούτε χρησιμοποιεί όπλα μαζικής καταστροφής
- δε διστάζει να διαφοροποιήσει τις πηγές εξοπλισμού, λαμβάνοντας υπόψη την αμυντική αποτελεσματικότητα και τα συνολικά συμφέροντα της χώρας.

6. Το παγκόσμιο δίκτυο του Ελληνισμού

Στις εθνικές μας επιδιώξεις συστρατεύεται ολόκληρο το ενεργό δυναμικό του Ελληνισμού της διασποράς που ενδυναμώνει μέγιστα την προσπάθεια που καταβάλλει η Ελληνική Πολιτεία για την ισχυρή και σύγχρονη Ελλάδα. Με δική μας πρωτοβουλία έγιναν βήματα εθνικής συνενόησης και συσπείρωσης του απόδημου Ελληνισμού.

Ο βασικός μας στόχος για την επίτευξη του οποίου πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειες μας και να επιταχύνουμε το βηματισμό μας είναι η γρήγορη και συστηματική ολοκλήρωση του παγκόσμιου δικτύου του Ελληνισμού που θα διασφαλίσει εθνικά, αναπτυξιακά, πολιτισμικά, την αναβάθμιση της θέσης του στον παγκόσμιο και ευρωπαϊκό χώρο.

Με βάση το ΣΑΕ και την μετεξέλιξη του, νέοι θεσμοί και όργανα διασύνδεσης θα καταστήσουν πολύ πιο αποτελεσματική για τα εθνικά συμφέροντα και τους στόχους μας την οικουμενικότητα του Ελληνισμού, που για μας αποτελεί τεράστιο πλεονέκτημα στον σύγχρονο κόσμο του ανταγωνισμού και των ανοιχτών συνόρων.

Στα πλαίσια αυτά η διακομματική επιτροπή της Βουλής αλλά και το Κίνημα μας οφείλουν να εργαστούν για το ξεπέρασμα σημαντικών προβλημάτων και αδυναμιών που αντιμετωπίστηκαν στην πρώτη φάση συγκρότησης του δικτύου και να σηματοδοτήσουν έμπρακτα την επείγουσα προτεραιότητα που έχει για μας η ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Η ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ: ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

7. Η προτεραιότητα της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης ως απάντηση στις αλλαγές της παγκόσμιας οικονομίας

Η δεκαετία του '90 σφραγίσθηκε από την κυριαρχία του νεο-φιλελευθερισμού και της άκριτης ιδεολογίας της αγοράς. Η πτώση του κομμουνιστικού κόσμου έπληξε το σύνολο της προοδευτικής ιδεολογίας. Αμφισβητήθηκε τι είναι προοδευτικό ή σοσιαλιστικό, αν υπάρχει εναλλακτικός δρόμος. Όμως σύντομα αποδείχθηκε ότι τα προβλήματα όχι μόνο δεν λύθηκαν αλλά εντάθηκαν και πολλαπλασιάστηκαν: ανεργία, συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας, επικράτηση του ατομικισμού απέναντι στην κοινωνική αλληλεγγύη, νέα φτώχεια, μείωση του πραγματικών μισθών, επίταση κραυγαλέων ανισοτήτων στα εισοδήματα, τον πλούτο, τις ευκαιρίες, εντεινόμενη αβεβαιότητα και κίνδυνοι για εκτεταμένα στρώματα, κοινωνικός αποκλεισμός.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων του 21ου αιώνα και η ικανότητα της χώρας μας να δώσει πειστικές λύσεις σε αυτά θα εξαρτηθούν από τη συλλογική ικανότητα της κοινωνίας να συλλάβει τις αλλαγές που συντελούνται, να αναπτύξει τους θεσμούς και τις πολιτικές που είναι συμβατές με τις νέες απαιτήσεις της ανάπτυξης. Στη διαδικασία αυτή ο ρόλος του κόμματός μας είναι καθοριστικός. Γιατί οι επιλογές δεν είναι ουδέτερες. Σηματοδοτούν αξίες, ιδεολογίες, προτεραιότητες και μείζονες επιλογές, που βρίσκονται στην καρδιά της διαφοροποίησης του προοδευτικού από το συντηρητικό στοιχείο, του κοινωνικού από το οικονομικό, του πολιτικού από το τεχνοκρατικό.

Η διατύπωση μιας σύγχρονης σοσιαλιστικής στρατηγικής για την ανάπτυξη που θα δώσει ξανά κύρος και δύναμη στις βασικές κοινωνικές αξίες και θα αντισταθεί σε μια εξέλιξη που γίνεται όλο και πιο πιεστική για εκατομμύρια πολίτες, βρίσκεται στη βάση της δικής μας αναπτυξιακής επιλογής.

Ταυτόχρονα η χώρα μας βρίσκεται αντιμέτωπη με την ανάγκη διαμόρφωσης μιας στρατηγικής που εκτός από αυτό το στόχο θα πρέπει να καλύψει σημαντικές υστερήσεις που την κρατούσαν σε απόσταση από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο πεδίο της παραγωγικής και ανταγωνιστικής βάσης, στο πεδίο της κοινωνικής ευημερίας, στο πεδίο της ανθεκτικότητας και του δυναμισμού της οικονομίας, στο πεδίο της ικανότητας να δημιουργεί νέες παραγωγικές ευκαιρίες και θέσεις εργασίας και να επεκτείνει την οικονομική της παρουσία στις διεθνείς αγορές.

Αυτό σημαίνει μία σύνθετη και πολύπλευρη προσπάθεια όχι μόνο στο πεδίο της παραγωγής και διανομής των αγαθών αλλά και στο πεδίο του κράτους, των θεσμών, της απασχόλησης, της κοινωνικής οργάνωσης. Όλα τα στοιχεία της στρατηγικής πρέπει να κατατείνουν στην ισχυροποίηση μιας οικονομίας και μιας κοινωνίας που θα διασφαλίζουν την ατομική και συλλογική ευημερία.

Η απάντησή μας θα πρέπει να είναι ξεκάθαρη:

- Η σταθεροποίηση της οικονομίας που διασφαλίζει συνθήκες σταθερότητας και ομαλής εξέλιξης είναι όχι μόνο προϋπόθεση της νέας ευημερίας αλλά οργανικό της στοιχείο. Δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης, αξιοποιεί νέες επενδυτικές ευκαιρίες, αυξάνει τους ρυθμούς ανάπτυξης. Ο χαμηλός πληθωρισμός προστατεύει το εισόδημα και τις συντάξεις. Υψηλό χρέος σημαίνει άνιση κατανομή εισοδήματος, εξάρτηση από το εξωτερικό, κίνδυνο αποσταθεροποίησης, κατάργηση της πολιτικής.
- Η αύξηση της παραγωγικότητας της οικονομίας, ταυτόχρονα με την αύξηση του ΑΕΠ, δημιουργεί αναπτυξιακό πλεόνασμα, αυξάνει την ανταγωνιστικότητα και ενισχύει το παραγωγικό δυναμικό της οικονομίας. Αποτελεί κεντρικό στόχο της στρατηγικής μας.
- Η αναπτυξιακή διαδικασία πρέπει να αγκαλιάζει το σύνολο της κοινωνίας, να δίνει προοπτικές και πρόσβαση στην ευημερία σε όσο γίνεται πιο μαζικούς κοινωνικούς χώρους για να υπάρξουν συνθήκες κοινωνικής συνοχής.
- Τα οφέλη της ανάπτυξης οφείλουν να κατανέμονται δικαιότερα και αυτό δεν μπορεί να γίνει από το μηχανισμό μιας ανεξέλεγκτης και ασύδοτης αγοράς, αλλά μέσα από το κράτος και τις αναπτυξιακές πολιτικές.
- Το κόστος της ανάπτυξης πρέπει να κατανέμεται οριζόντια στην κοινωνία και ιδιαίτερα με την συμμετοχή εκείνων που αντλούν τα μεγαλύτερα οφέλη και ιδιοποιούνται το μεγαλύτερο ποσοστό του πλεονάσματος.
- Η κοινωνική πολιτική, η αλληλεγγύη πρέπει να διασφαλίζουν διαδικασίες αντιστάθμισης, που αποτρέπουν τα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και περιθωριοποίησης.

8. Η ένταξη στην ΟΝΕ και η προοδευτική προοπτική της Ευρώπης

Σε σύντομο διάστημα η χώρα θα ενταχθεί ως 12ο μέλος στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Θα έχει όλα τα οφέλη, αλλά και τις υποχρεώσεις από την ισότιμη συμμετοχή της σε ένα νέο ισχυρό πόλο στην παγκόσμια οικονομία. Η ικανότητα της Ελλάδας να παρακολουθήσει τις εξελίξεις αυτές μέσα από τις οικονομικές της επιδόσεις δίνουν στη θεσμική ισοτιμία πολύ πιο ισχυρό περιεχόμενο.

Η ανταλλαγή της δραχμής με ένα από τα ισχυρότερα νομίσματα του κόσμου, όχι μόνο θα δημιουργήσει μια αίσθηση εμπιστοσύνης και αισιοδοξίας στο μέσο πολίτη και στο παραγωγικό σύστημα, αλλά και θα κάνει τη χώρα πολύ πιο ελκυστική από πλευράς επενδυτικών πλεονεκτημάτων. Μια συνεχής αβεβαιότητα που για πολλές δεκαετίες βασανίζει αποταμιευτές, καταναλωτές, αγρότες και επιχειρήσεις και δυσκολεύει την ανάπτυξη φεύγει από το προσκήνιο.

Η ένταξη στην ΟΝΕ δημιουργεί δεσμεύσεις, αλλά και ευκαιρίες. Εξασφαλίζει ότι θυσίες και προσπάθειες ετών δεν θα κινδυνεύουν να ανατραπούν από κυβερνητικές παλινδρομήσεις. Εξασφαλίζει ένα σταθερό περιβάλλον που επιτρέπει προγραμματισμό δράσης, ανάληψη κινδύνων, επενδυτικές πρωτοβουλίες.

Ταυτόχρονα, επιβάλλει μια συστηματική και συνεχή επικέντρωση σε πολιτικές τόνωσης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Επιβάλλει τη συνεχή

επαγρύπνηση για την ισορροπία μεταξύ οικονομικού και κοινωνικού στοιχείου. Τον συνδυασμό εκείνο Κράτους και Αγοράς που εξυπηρετεί περισσότερο το στόχο και τα ιδεώδη της πραγματικής σύγκλισης, της ανάπτυξης, της απασχόλησης, της κοινωνικής σύγκλισης. Αυτό σημαίνει ουσιαστικές πολιτικές σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την διεύρυνση των πόρων που διατίθενται στην ανάπτυξη, την παραγωγική τους αξιοποίηση, τον ποιοτικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και κοινές πολιτικές εφαρμογής των αναπτυξιακών επιλογών στους βασικούς τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Πέρα από την οικονομική σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα η ΟΝΕ ανοίγει νέους δρόμους για την πραγματική ευημερία των πολιτών. Οι προοδευτικές και σοσιαλιστικές Κυβερνήσεις που κυριαρχούν σήμερα στην Ευρώπη φέρνουν στο επίκεντρο του προβληματισμού και των πολιτικών του τα κρίσιμα θέματα που αφορούν το ευρωπαϊκό πρότυπο ευημερίας. Επιχειρούν να δώσουν απαντήσεις στα θεμελιακά ζητήματα της απασχόλησης, του κοινωνικού κράτους και του επιπέδου διαβίωσης και ποιότητας ζωής των πολιτών που σήμερα δοκιμάζονται από την συντηρητική πολιτική και τις επιλογές των προηγούμενων χρόνων καθώς και από τις διαδικασίες παγκοσμιοποίησης. Και επιθυμούν να συνδέσουν αυτά τα ζητήματα με την αναπτυξιακή διαδικασία όχι ως παρεπόμενα της αλλά ως συστατικά της στοιχεία.

Πρέπει να ομολογήσουμε ότι τα πρώτα βήματα είναι δύσκολα και δειλά. Η Ελλάδα θα δώσει μάχη να επιταχυνθεί η διαμόρφωση και εφαρμογή αυτής της πολιτικής που δίνει τον προοδευτικό τόνο αλλά και την προοπτική της μελλοντικής αρχιτεκτονικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρώπη που θέλουμε είναι αυτή που δεν διαθέτει μόνο παραγωγική και ανταγωνιστικές συνθήκες ευημερίας στους λαούς της αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά τα μεγάλα και σύγχρονα προβλήματα ζωής και ασφάλειας των πολιτών της. Γι' αυτό οφείλουμε από τώρα να διαμορφώσουμε στο εθνικό επίπεδο τον σχεδιασμό της μετά την ΟΝΕ εποχής και να απαντήσουμε συγκεκριμένα για το πώς θα αξιοποιήσουμε τους διαθέσιμους πόρους προς αυτή την κατεύθυνση.

Βασικός μας στόχος είναι στα πλαίσια αυτής της στρατηγικής η μείωση του χρόνου εργασίας, το ελάχιστο εισόδημα για κάθε πολίτη που του διασφαλίζει στοιχειώδεις όρους ποιότητας ζωής, το σύγχρονο και αποτελεσματικό κοινωνικό κράτος που έχει αναδιανεμητικό χαρακτήρα.

9. Η ανασυγκρότηση της παραγωγής και των περιφερειών της χώρας

Η αξιοποίηση των ευκαιριών που ανοίγει για την Ελλάδα ο 21ος αιώνας επιβάλλουν τον αναπτυξιακό σχεδιασμό των μεγάλων και μικρότερων παρεμβάσεων, στην κατεύθυνση του αναπτυξιακού και κοινωνικού μετασχηματισμού της χώρας.

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για το σύνολο της επικράτειας και η υλοποίηση του 3ου ΚΠΣ εδράζονται κατ' αρχήν στην ανασυγκρότηση της παραγωγής και των περιφερειών της χώρας και κατευθύνονται στις ακόλουθες προτεραιότητες :

Πρώτο, στην ανάπτυξη των σύγχρονων ανταγωνιστικών τομέων που ουσιαστικά κρίνουν την θέση μιας οικονομίας στην παγκόσμια πυραμίδα. Οι επικοινωνίες, οι μεταφορές, οι νέες τεχνολογίες, τα διεθνή δίκτυα , η ενέργεια, η κοινωνία της πληροφορίας, αποτελούν τους χώρους δοκιμασίας της ισχύος και της ευρωστίας μιας εθνικής οικονομίας.

Δεύτερο, στη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας στο χώρο της βιομηχανίας και της μεταποίησης. Δεν αρκεί να αυξάνει η βιομηχανική παραγωγή σε ποσοτικά μεγέθη αν ταυτόχρονα δεν διευρύνεται η βάση της. Και αυτό μπορεί να γίνει μόνο με εκσυγχρονισμό και ανασυγκρότηση του υπάρχοντος παραγωγικού δυναμικού.

Με ισόρροπη και σχεδιασμένη κατανομή των επενδύσεων σε εξωστρεφείς προσανατολισμούς. Με συστηματική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Με διασύνδεση κλαδικών και περιφερειακών πολιτικών και προτεραιοτήτων.

Τρίτο, στη μεγάλη και κρίσιμη μεταρρύθμιση του αγροτικού τομέα, μέσα στα πλαίσια ολοκληρωμένης πολιτικής για την ανάπτυξη της υπαίθρου σε σύγχρονο και αυτοδύναμο τομέα της οικονομίας. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαπραγματευτούμε με τους λοιπούς εταίρους τις πολιτικές με τις οποίες θα στηριχθεί στα επόμενα χρόνια ο αγροτικός χώρος και οι αναγκαίες αλλαγές σ' αυτόν.

Στο διάστημα αυτό θα αναπτυχθούν πιέσεις που η κοινωνία πρέπει να αντιμετωπίσει συλλογικά. Πρέπει να αγκαλιάσει και να στηρίξει τον αγρότη ώστε να τολμήσει με αυτοπεποίθηση τις αποφάσεις που θα στηρίζουν την περαιτέρω πορεία του. Όσο πιο έγκαιρα, όσο πιο ολοκληρωμένα και οργανωμένα και όσο πιο ρεαλιστικά κινητοποιήσουμε τις δυνάμεις μας, τόσο πιο ισχυρό αποτέλεσμα θα αποκομίσουμε στο πεδίο αυτό.

Εν όψει των σημαντικών εξελίξεων της απελευθέρωσης του εμπορίου είναι αναγκαίο να διαμορφώσουμε ένα νέο πρότυπο για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα, την αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση σε ανταγωνιστική βάση των συνεταιρισμών και των οργανισμών και την ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Αυτό το νέο πρότυπο πρέπει:

- να οδηγεί σε αύξηση των εισοδημάτων των αγροτών και να είναι συμβατό με την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στην ύπαιθρο
- να λειτουργεί με κριτήριο την αγορά παρέχοντας προϊόντα ασφαλή για την υγεία και υψηλής ποιότητας, και ανανεώσιμες πρώτες ύλες
- να αναλαμβάνει δραστηριότητες περιβαλλοντικού χαρακτήρα που θα διασφαλίζουν την σωστή χρήση των φυσικών πόρων, την προστασία της ποικιλίας των οικοσυστημάτων και του πλούτου της γεωργικής γης και των θαλασσών
- να αναπτύσσει ένα διευρυμένο πλαίσιο υπηρεσιών επιλεγμένο με γνώμονα τις τάσεις και προτιμήσεις των μόνιμων κατοίκων της υπαίθρου αλλά και τις συμπληρωματικές και εναλλακτικές δραστηριότητες (κοινωνικός τομέας, πολιτισμός, τουρισμός)

Η ανασυγκρότηση των περιφερειών της χώρας με την ολοκληρωμένη στρατηγική ανάπτυξη της υπαίθρου μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσα από ένα αποκεντρωμένο αναπτυξιακό σχεδιασμό που δίνει υπόσταση σ' αυτό το πρότυπο και να κινητοποιήσει τις παραγωγικές τους δυνατότητες, τους θεσμούς του δημοκρατικού προγραμματισμού και το ανθρώπινο δυναμικό.

Τέταρτο, την υποστήριξη και ενίσχυση του πλούσιου δυναμικού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με την τόνωση των εξαγωγών, τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού του δυναμισμού, την ενίσχυση στην εφαρμογή νέων σύγχρονων τεχνολογιών, την ανάπτυξη

της ανταγωνιστικής τους ικανότητας και την προστασία τους από τις μονοπωλιακές και ολιγοπωλιακές δομές που διαμορφώνουν ανταγωνισμό.

Πέμπτο, στην στροφή στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών με αιχμή τον τουρισμό που σε ένα νέο πλαίσιο αποκεντρωμένης και ανταγωνιστικής λειτουργίας και με μακροπρόθεσμο σχεδιασμό μπορεί να αποβεί σε ακόμα πιο ισχυρό παραγωγικό κλάδο.

Έκτο, στην ολοκλήρωση των εθνικών υποδομών που αλλάζουν ήδη την μορφή και την εικόνα της χώρας.

Έβδομο, στην κατάρτιση και εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού που αποτελεί το πιο πολύτιμο κεφάλαιο της οικονομίας και την παραγωγική της δύναμη. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, πέρα από τους γενικότερους θεμελιακούς της στόχους, στο περιεχόμενο αυτής της προσπάθειας πρέπει να ρίξει το πιο σημαντικό της βάρος.

10. Ο σύγχρονος ρόλος του Κράτους, ο εκσυγχρονισμός των δομών της οικονομίας και οι διαρθρωτικές αλλαγές.

Παρά τις περί του αντίθετου αιτιάσεις των υπερασπιστών της πλήρους αποδυνάμωσης του κράτους απέναντι στην οικονομία της αγοράς, εξακολουθούν να παραμένουν αγεφύρωτες οι ιδεολογικές και πολιτικές αντιλήψεις για το ρόλο του σύγχρονου Κράτους ανάμεσα στις προοδευτικές και τις συντηρητικές δυνάμεις. Η δική μας αντίληψη και στρατηγική ξεκινά από την ανάγκη να διαμορφωθεί ένα ρυθμιστικό πλαίσιο κανόνων απέναντι στην αγορά και την ασυδοσία της που θα διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή και συνεργασία. Ένα τέτοιο πλαίσιο οφείλει να διαμορφωθεί τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο και ασφαλώς ο ρόλος του σύγχρονου κράτους σ' αυτό είναι αναντικατάστατος.

Σε αντίθεση με την συντηρητική εκδοχή της διαρθρωτικής πολιτικής που προσβλέπει αποκλειστικά στην απορύθμιση της αγοράς εργασίας, στην πλήρη απελευθέρωση αγορών κεφαλαίου, προϊόντων και υπηρεσιών, τις χωρίς κριτήρια ιδιωτικοποιήσεις και στη μείωση των κρατικών λειτουργιών, η διαρθρωτική μας πολιτική έχει ως θεμελιακή αφετηρία την ανάγκη να διαμορφωθεί ένας αναπτυξιακός δυναμισμός και συνεργασία στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα της οικονομίας.

Η μεταρρύθμιση του κράτους και ο μετασχηματισμός του σε κράτος-στρατηγείο, σε μοχλό της ανάπτυξης, αποτελεί όχι μόνο κρίσιμο συστατικό της πολιτικής διαρθρωτικών αλλαγών αλλά και προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα του συνόλου των πολιτικών μας.

Οι ριζικές ανακατατάξεις στο πεδίο της οργάνωσης της παγκόσμιας οικονομίας, της τεχνολογίας και των κοινωνικών σχέσεων συνεπάγονται σοβαρές αλλαγές στο περιεχόμενο της αναπτυξιακής πολιτικής που απαιτεί το νέο τοπίο :

Πρώτο, προωθούμε την ίδια την εσωτερική αναδιάρθρωση του κρατικού τομέα. Η αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων με ένα ξεπερασμένο και αναποτελεσματικό εργαλείο συνεπάγεται αδυναμία στη σύλληψη, στην εφαρμογή, και στην επιτυχία των στόχων. Συνεπώς μια ευρύτατη αναδιάρθρωση του Κράτους και του ευρύτερου δημόσιου τομέα προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός ισχυρού εργαλείου για την ανάπτυξη

πολιτικών στα πεδία της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας, της κοινωνικής πολιτικής, και, σε τελική ανάλυση, της δημιουργίας ενός ισχυρού αντίρροπου στην κυριαρχία της Αγοράς, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση.

Δεύτερο, το Κράτος πρέπει να προωθήσει μηχανισμούς, μέσα από διεθνείς διαδικασίες, για τον έλεγχο του πλέον αποσταθεροποιητικού και διαβρωτικού φαινομένου που κυριαρχεί σήμερα στο σκηνικό της πακοσμιοποίησης: τις βραχυχρόνιες και κερδοσκοπικές μετακινήσεις κεφαλαίου.

Τρίτο, η αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών και η αξιοποίηση των ευκαιριών της παγκοσμιοποίησης προϋποθέτει την ισχυροποίηση της παραγωγής, της ανταγωνιστικότητας του οικονομικού και κοινωνικού σχηματισμού. Ιστορικά η ισχυροποίηση της οικονομικής βάσης αποτέλεσε το κατ' εξοχήν εργαλείο ανατροπής των καταπιεστικών συνεπειών που προκαλεί η "σιδερένια ιεραρχία" και η εξάρτηση στο συσχετισμό δύναμης.

Τέταρτο, η βελτίωση της ποιότητας των παραγωγικών συντελεστών, ιδιαίτερα του ανθρώπινου κεφαλαίου, ώστε να ενισχυθούν η ανταγωνιστικότητα, η απασχόληση, το πραγματικό εισόδημα και οι αναπτυξιακές ευκαιρίες, προϋποθέτει μια σημαντική προσπάθεια, όχι μόνο στο επίπεδο της εξεύρεσης πόρων αλλά και της ποιότητας διαχείρισης των πόρων αυτών από το Κράτος.

Συνοπτικά, οι νέες συνθήκες κάνουν αναγκαίες νέες στρατηγικές τόσο σε επίπεδο επιχειρήσεων, όσο και Κράτους, και τη διασύνδεσή τους με τις διεθνείς εξελίξεις. Αυτό συνεπάγεται την ανάγκη για μια συνεχή διαδικασία εκμάθησης, κατανόησης και προσαρμογής των πολιτικών. Συνεπάγεται επίσης την ανάγκη δημιουργίας διαδικασιών που θα αντιστέκονται στις δυνάμεις ενίσχυσης φαινομένων αποκλεισμού και κοινωνικής απόκλισης.

Με βασικό μέλημα την εξυπηρέτηση του πολίτη και του κοινωνικού συνόλου, την επιτάχυνση της ανάπτυξης και τη δικαιότερη κατανομή του παραγομένου προϊόντος δίνουμε την μάχη για ένα αποτελεσματικό και σύγχρονο κράτος. Ένα κράτος:

- ικανό να σχεδιάζει πολιτικές που θα ρυθμίζουν και θα αντιμετωπίζουν τις επιπτώσεις της αγοράς και της παγκοσμιοποίησης
- ικανό να προωθεί τις αναγκαίες θεσμικές αλλαγές, τις ιεραρχήσεις, και την ανακατανομή των πόρων ανάλογα με τις κοινωνικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες
- ικανό να επιβάλλει τις αναγκαίες ανακατανομητικές πολιτικές ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό όταν οι αλλαγές δημιουργούν μείζονα κοινωνικά προβλήματα
- ικανό να οργανώνει την αναδιάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού και να προσανατολίζει τους δημιουργούς της ευημερίας στον αγώνα για την ανάπτυξη και την αξιοποίηση ευκαιριών
- ικανό να εξασφαλίζει ικανοποιητικές συνθήκες για τη βελτίωση της ποιότητας των παραγωγικών συντελεστών, ιδιαίτερα του ανθρώπινου δυναμικού

Γι' αυτό προωθούμε διαρθρωτικές αλλαγές στον ευρύτερο δημόσιο τομέα που μειώνουν την αποτελεσματικότητα και την σπατάλη, βελτιώνουν το κόστος και την ποιότητα των υπηρεσιών, δημιουργούν προϋποθέσεις για επενδύσεις, εκσυγχρονισμό και βιωσιμότητα σημαντικών επιχειρήσεων και κλάδων απέναντι στους διεθνείς ανταγωνιστές. Η δημοσιονομική προσαρμογή, η αναμόρφωση της αγοράς εργασίας, το πρόγραμμα μετοχοποιήσεων ή ιδιωτικοποιήσεων, η μεταρρύθμιση της κοινωνικής ασφάλισης, η εξυγίανση δημόσιων επιχειρήσεων είναι καίρια ζητήματα.

Η ισχυρή παρουσία του κράτους σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας δικαιολογείται κατά κανόνα από τον μονοπωλιακό τους χαρακτήρα, την ανάγκη προστασίας του πολίτη από κατάχρηση δύναμης και τη διασφάλιση κοινωνικών υπηρεσιών προς αυτόν.

Οι μετοχοποιήσεις αφορούν τον τρόπο οργάνωσης των υπηρεσιών ώστε να βελτιωθούν, να αξιοποιήσουν αποδοτικότερα τους πόρους και να τονώσουν την αναπτυξιακή και κοινωνική αποτελεσματικότητα τους. Η μετοχοποίηση εισάγει ένα ισχυρό στοιχείο ορθολογικότητας ενώ επιτρέπει την διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα και της διοίκησης βασικών τομέων παροχής υπηρεσιών κοινωνικής ωφέλειας.

Η εξυγίανση των ΔΕΚΟ δεν είναι πάντα εφικτή με την διαδικασία της μετοχοποίησης. Η αναδιάρθρωση και εξυγίανση μέσα από επιχειρησιακά και αναπτυξιακά σχέδια και αναμόρφωση των εργασιακών σχέσεων στοχεύει στην ελάφρυνση του δημόσιου τομέα από μεγάλα ελλείμματα, και στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικής λειτουργίας τους.

Οι ιδιωτικοποιήσεις αφορούν επιχειρήσεις και τομείς που υπόκεινται στις δυνάμεις του ανταγωνισμού. Οι τεράστιες ανακατατάξεις στο οικονομικό σκηνικό και η εμπειρία της τελευταίας δεκαετίας δείχνουν ότι οι ιδιωτικοποιήσεις, σε συνδυασμό με συμπληρωματικές πολιτικές, μπορούν να δώσουν μια ισχυρή δυναμική στο παραγωγικό σύστημα και την αναπτυξιακή διαδικασία. Το σύγχρονο κράτος αν θέλει να διασφαλίσει τον επιτελικό και στρατηγικό του χαρακτήρα δεν μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί ως επιχειρηματίας ή έμπορος σε τομείς που μπορούν να εξυπηρετηθούν καλλίτερα από τον ιδιωτικό ή τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας.

11. Η νέα αποτελεσματική στρατηγική της απασχόλησης φέρνει τις δυνάμεις της εργασίας στην πρώτη γραμμή της ανάπτυξης

Ο κόσμος της εργασίας μεταβάλλεται ραγδαία αφού η παγκοσμιοποίηση και η κοινωνία της πληροφορίας και της τεχνολογικής επανάστασης αλλάζουν το εργασιακό πρότυπο, δημιουργούν την ανάγκη για μια νέα ισορροπία ανάμεσα στην ευελιξία που επιδιώκουν οι επιχειρήσεις και στην ασφάλεια της εργασίας που χρειάζονται οι εργαζόμενοι. Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός εντείνονται και συνυπάρχουν με την ευημερία και τον πλούτο. Η απειλή της κοινωνίας των 2/3 δεν έχει εξαλειφθεί. Η ανεργία παραμένει υψηλή, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων, των γυναικών, και των μακροχρόνια άνεργων.

Για μας τους σοσιαλιστές δεν υπάρχει δημοκρατία και ανθρώπινη κοινωνία χωρίς την εργασία και το δικαίωμα του ανθρώπου σε αυτή παραμένει αναπαλλοτρίωτο. Οι άνεργοι δεν είναι αποδέκτες ελεημοσύνης ή παροχών, είναι ενεργοί πολίτες με δικαιώματα και υποχρεώσεις. Έχουν αξίωση απέναντι στο κοινωνικό σύνολο και το κράτος να τους εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση στην εργασία, αλλά

έχουν υποχρέωση να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που τους παρέχονται για να εισαχθούν με συνθήκες αξιοπρέπειας στην παραγωγική διαδικασία. Η κοινωνία της πλήρους απασχόλησης εξακολουθεί και σ' αυτή την ιστορική φάση, και παρά την οξύτατη και δομική μορφή που παίρνει το πρόβλημα της ανεργίας, να παραμένει κεντρικός στρατηγικός μας στόχος στον οποίο οφείλουν να κατατείνουν οι επιλογές και οι πολιτικές της απασχόλησης.

Για να αντιμετωπισθούν τα σημερινά επίπεδα ανεργίας στη χώρα μας απαιτείται μακρά περίοδος σταθερής και διευρυνόμενης ανάπτυξης. Ωστόσο από μόνη της αυτή δεν αρκεί. Χρειάζονται άμεσα πρόσθετα μέτρα, ενεργητικές πολιτικές για την απασχόληση, σε συνδυασμό με τις αναγκαίες νέες διαρθρωτικές ρυθμίσεις στην αγορά εργασίας.

Η καταπολέμηση της ανεργίας, ειδικά των νέων, προϋποθέτει συγκεκριμένες πολιτικές προσανατολισμένες στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση, στην επιμόρφωση, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, στην αναμόρφωση των αγορών εργασίας, και την μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους. Έχουμε την ευθύνη αυτών των προσαρμογών σε συνεργασία και με διάλογο με το συνδικαλιστικό κίνημα και τους άλλους παραγωγικούς φορείς να προχωρήσουμε στον εθνικό σχεδιασμό της νέας στρατηγικής για την απασχόληση και την προσαρμογή των εργασιακών σχέσεων. Και σε συστηματική επαφή και συνεργασία με τα άλλα σοσιαλιστικά και προοδευτικά κόμματα της Ε.Ε. να προωθήσουμε την συνολική Ευρωπαϊκή πολιτική στην ίδια κατεύθυνση.

Η πολιτική μας για την απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας δεν προσβλέπει μόνο στους σημερινούς άνεργους. Στοχεύει:

- στο να κάνει τη θέση και όσων απασχολούνται, πιο βέβαιη,
- σε απασχόληση με ικανοποιητικές αμοιβές που να ενσωματώνουν την παραγωγικότητα και την τεχνολογική πρόοδο,
- στο να εφοδιάσει κάθε μέλος του κόσμου της εργασίας με ικανότητες που θα το στηρίζουν σε όλη τη μακρόχρονη πορεία της απασχόλησής του,
- στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης συνολικά στην οικονομία, και όχι στη συντήρηση φορέων που σωρεύουν δυσβάσταχτο κόστος χωρίς προοπτική βιωσιμότητας,
- σε μηχανισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης που να λειτουργούν δημιουργικά και να παρέχουν στο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας τα εφόδια για απασχόληση, για αλλαγή της απασχόλησης και για σταθερή συμμετοχή του στις παραγωγικές διαδικασίες,
- στην παροχή αντισταθμισμάτων, όποτε το συνολικό κοινωνικό όφελος υλοποιείται με κόστος, που επικεντρώνεται σε ειδικές ομάδες εργαζόμενων/άνεργων.

Οι αλλαγές στην οργάνωση της παραγωγής έχουν δημιουργήσει μια σημαντικότερη πίεση για αλλαγή και στις εργασιακές σχέσεις που συχνά εμφανίζονται με τη μορφή της ευελιξίας.

Αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις απαιτούν μια διπλή κοινωνική ρύθμιση: Αφ' ενός το σωστό σχεδιασμό τους, ώστε να ενισχυθεί η λειτουργικότητα του παραγωγικού δυναμικού, και αφ' ετέρου τον έλεγχό τους, ώστε να μην μετατραπούν σε όχημα αδικαιολόγητης ανατροπής βασικών κοινωνικών κατακτήσεων. Όσο επιθυμητή είναι η

εισαγωγή τους σε ευρύτατο πεδίο δραστηριοτήτων, άλλο τόσο έχει σημασία η εισαγωγή τους να συνδεθεί με μηχανισμούς κοινωνικού ελέγχου της χρήσης τους.

Τα συνδικάτα έχουν καίριο ρόλο στη δύσκολη αυτή περίοδο. Πρέπει να αποδείξουν, ότι συλλαμβάνουν έγκαιρα τις προσαρμογές που είναι αναγκαίες προς όφελος του κόσμου της εργασίας και της αναπτυξιακής προοπτικής της χώρας. Πρέπει να υπερβούν τα κλασικά επίπεδα λειτουργίας τους και να δουν πώς θα βρουν τη σωστή ισορροπία μεταξύ συμφερόντων των εργαζόμενων και των άνεργων. Πρέπει να στηρίξουν, σταθμίζοντας ένα προς ένα, τα στρατηγικά στοιχεία που επιβάλουν το μετασχηματισμό όχι μόνο των όρων που σχετίζονται με την απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις, αλλά και με τη συνολική αναδιάρθρωση της παραγωγής, των κρατικών λειτουργιών και των θεσμών.

Τα συμπεράσματα από την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση που υλοποιούμε από το 1998 και οι νέες κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε για τις Πολιτικές Απασχόλησης των κρατών μελών για το 1999, που αποφασίσθηκαν στην σύνοδο κορυφής της Βιέννης μπορούν να αποτελέσουν την βάση για τη δημιουργία του

Ελληνικού Συμφώνου Εμπιστοσύνης για την απασχόληση. Ένα σύμφωνο εμπιστοσύνης το οποίο:

- ενισχύει το κλίμα σταθερότητας, τις διαρθρωτικές αλλαγές και την αναπτυξιακή προσπάθεια στη χώρα καθώς και την ανταγωνιστική προσαρμογή των επιχειρήσεων στα νέα δεδομένα, με διασφάλιση της απασχόλησης σ' αυτές
- συνδέει οργανικά την απασχόληση με την αναπτυξιακή διαδικασία, αξιοποιώντας κάθε προσπάθεια στην οικονομία στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της απασχόλησης
- επικεντρώνει τις πολιτικές απασχόλησης σε ομάδες στόχους όπως είναι οι νέοι οι γυναίκες, οι μακροχρόνια άνεργοι και υλοποιεί συγκεκριμένες ενεργητικές πολιτικές ένταξης των ανέργων στην αγορά εργασίας
- συνδέεται με τομές και αναδιαρθρώσεις στις κρατικές υπηρεσίες που επηρεάζουν την ενίσχυση του επενδυτικού κλίματος και αναβαθμίζουν τις υπηρεσίες και τους φορείς της απασχόλησης
- συνδέει την εκπαίδευση με τις ανάγκες της παραγωγής και αξιοποιεί τις νέες τεχνολογικές εφαρμογές και υπηρεσίες
- κρατά την αγορά εργασίας ανοιχτή σε άτομα που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό και βοηθά τον αρμονικό σχεδιασμό επαγγελματικών και οικογενειακών καθηκόντων.

Στηρίζουμε επίσης την ισότητα των ευκαιριών προωθώντας ειδικά προγράμματα ένταξης στην αγορά εργασίας των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέτρα που συμφιλιώνουν την εργασιακή και οικογενειακή ζωή, που διευκολύνουν την επανένταξη στην αγορά εργασίας και, βεβαίως, ολοκληρώνοντας το μεγάλο εγχείρημα της πράσινης κάρτας για την ένταξη των οικονομικών μεταναστών στη κοινωνία και την εξάλειψη της εκμετάλλευσής τους στην αγορά εργασίας.

Σήμερα, μαζί με τις λοιπές σοσιαλιστικές δυνάμεις στην Ε.Ε. εντείνονται οι προσπάθειες για τον προσδιορισμό των πολιτικών εκείνων, που με πιο αποτελεσματικό τρόπο θα μειώσουν την ανεργία, αλλά ταυτόχρονα θα διατηρούν το κοινωνικό μοντέλο που έχει

κατακτηθεί. Στα πλαίσια αυτά υπάρχουν κεντρικά πεδία αναζήτησης πειστικών πολιτικών απαντήσεων που αφορούν :

- τη μείωση του χρόνου εργασίας που επιτρέπει όχι μόνο να συζητήσουμε το 35ώρο αλλά και να το εντάξουμε σε μια βιώσιμη στρατηγική ενθαρρύνοντας από τώρα επιμέρους πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται στα πλαίσια των συλλογικών συμβάσεων εργασίας
- την μεταρρύθμιση στο πεδίο της φορολογίας και των ασφαλιστικών εισφορών που επιτρέπει τον προσανατολισμό επενδυτικών πόρων προς τη διαμόρφωση νέων θέσεων απασχόλησης
- τη στήριξη και διεύρυνση του κοινωνικού τομέα της οικονομίας με θέσπιση νέων θέσεων απασχόλησης παραγωγικού και μη εμπορευματικού χαρακτήρα που ανοίγει το κεφάλαιο «κοινωνική εργασία» ως μια συμπληρωματική αλλά απαραίτητη επιλογής στη στρατηγική της πλήρους απασχόλησης και τον κόσμο της εργασίας του μέλλοντος

Οι μεταρρυθμίσεις που θα κριθούν αναγκαίες πρέπει να είναι σίγουρες για το αποτέλεσμα, να μην υποθηκεύουν την ανάπτυξη, να μπορούν να διατηρηθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Εργαζόμαστε στις κατευθύνσεις αυτές, ώστε σε συνεργασία με τις άλλες σοσιαλιστικές δυνάμεις στην Ε.Ε. να δώσουμε σωστές, ισχυρές και σίγουρες απαντήσεις.

12. Το νέο κοινωνικό κράτος προϋπόθεση για την ισχυρή και ευημερούσα κοινωνία

Μια σοσιαλιστική στρατηγική ανάπτυξης, διαρθρωτικών αλλαγών, σταθεροποίησης και απασχόλησης θέτει επιτακτικά το θέμα της κοινωνικής αλληλεγγύης και συνοχής.

Η κοινωνική αλληλεγγύη πρέπει όμως να μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το κοινωνικό σύνολο. Πρέπει να υλοποιείται μέσα από κρατικές πολιτικές που δεν προκαλούν την αντίδραση της κοινωνίας.

Το νέο Κοινωνικό Κράτος πρέπει να διασφαλίσει και να ενισχύσει την κοινωνική προστασία, αλλά και να απομακρυνθεί από τα μειονεκτήματα που σφράγισαν παλαιότερες πρακτικές. Η κοινωνία δεν είναι διατεθειμένη να επενδύσει σε αλληλεγγύη, όσο ο ενδιάμεσος ρόλος του Κράτους απορροφά ένα απαράδεκτα υψηλό τμήμα των πόρων της κοινωνικής πολιτικής.

Για ένα σύγχρονο σοσιαλιστικό κόμμα το κοινωνικό κράτος είναι διπλά πολύτιμο για το μέλλον. Μέσα από ένα δίκτυο προστασίας για κάθε πολίτη εξασφαλίζει την κοινωνική συνοχή, την αλληλεγγύη, τη συλλογικότητα και είναι κλειδί για την ανάπτυξη και την ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του. Το πρότυπο κοινωνικής προστασίας που έχουμε σήμερα είναι επιλεκτικό, σπάταλο και πολλές φορές κοινωνικά άδικο. Πρέπει να αλλάξει. Αυτό σημαίνει ότι το νέο κοινωνικό κράτος δεν περιορίζεται στη βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος. Έχει ευρύτερους στόχους τη θωράκιση όλων των πολιτών απέναντι στους κινδύνους της σύγχρονης ζωής, τη συγκρότηση της κοινωνίας των πολιτών, την ανάπτυξη και την ευημερία όλων.

Οι θεμελιακές μας επιλογές στη βάση των οποίων συγκροτείται το νέο κοινωνικό κράτος είναι οι ακόλουθες:

- **Η κοινωνική πολιτική αποτελεί οργανικό στοιχείο της αναπτυξιακής διαδικασίας, είναι σύγχρονο αναπτυξιακό εργαλείο.** Αυτό σημαίνει για μας ότι δίνουμε προτεραιότητα στις δαπάνες κοινωνικού χαρακτήρα. Ότι η επιλογή της ποιότητας στην ανάπτυξη προϋποθέτει ποιότητα και στην κοινωνική προστασία. Οι υπηρεσίες που προσφέρει το κράτος πρόνοιας πρέπει να είναι υψηλού επιπέδου. Είναι απαραίτητη η οριοθέτηση επιλογών και στόχων ώστε οι δράσεις της κοινωνικής πολιτικής να έχουν αποτέλεσμα ορατό και μετρήσιμο.
- **Το δίκτυο ολοκλήρωσης κοινωνικής αλληλεγγύης προϋποθέτει ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις στο ασφαλιστικό σύστημα.**

Έχουμε υποχρέωση να εξασφαλίσουμε στους εργαζόμενους των 20 και 30 ετών ένα σύστημα βιώσιμο. Έχουμε υποχρέωση να αποκλείσουμε το φάσμα της κατάρρευσης του ασφαλιστικού συστήματος για τμήματα ολόκληρα εργαζόμενων, που σήμερα φέρνουν το βάρος επιλογών παλαιότερων γενεών. Να εξασφαλίσουμε την αλληλεγγύη μεταξύ γενεών, αλλά προς όλες τις κατευθύνσεις.

Βασικές αρχές μιας τέτοιας μεταρρύθμισης είναι:

Πρώτον, η αρχή της παραμονής του συστήματος υπό τον έλεγχο του δημοσίου.

Δεύτερον, η αρχή της καθολικότητας σε ότι αφορά το ελάχιστο δίκτυο κοινωνικής προστασίας για όλους τους πολίτες και την επέκτασή του με βάση την αρχή της επιλεκτικότητας προς πιο ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Τρίτον, η εισαγωγή στοιχείων ανταποδοτικότητας στη βάση ανταποδοτικών σχημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

- **Η μετάβαση από την προνοιακή αντίληψη και πολιτική στην πολιτική κοινωνικής αλληλεγγύης είναι προϋπόθεση της συγκρότησης του νέου κοινωνικού κράτους.** Οι ηλικιωμένοι και η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Η δημιουργία κοινωνικού ιστού ασφάλειας για την οικογένεια και η αναβάθμιση των δομών στήριξης της οικογένειας. Τα μέτρα για την εργαζόμενη μητέρα. Η σύγχρονη στεγαστική πολιτική. Η ουσιαστική ένταξη των μεταναστών στην κοινωνική ζωή, διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παράλληλα με τον έλεγχο νομιμότητας και την οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης. Η ενθάρρυνση ενός γνήσιου εθελοντικού κινήματος από μη κυβερνητικές και κερδοσκοπικές οργανώσεις και κινήσεις πολιτών που αναλαμβάνουν τη παροχή κοινωνικών υπηρεσιών όπου ο κρατικός μηχανισμός αδυνατεί και για τον ιδιωτικό τομέα δεν προσφέρεται.

13. Η δικαιότερη διανομή του πλεονάσματος της ανάπτυξης υπέρ των ασθενέστερων κοινωνικών δυνάμεων και των φτωχότερων περιοχών

Καθώς ολοκληρώνεται η προσπάθεια της χώρας μας να ενταχθεί στην ΟΝΕ, επανέρχεται στο προσκήνιο τα ζητήματα που αφορούν την κατανομή της ευημερίας, την κοινωνική δικαιοσύνη. Εδώ βρίσκεται το πεδίο της δικαιότερης διανομής του εισοδήματος και της κατανομής του πλούτου που θεμελιώνεται στις ακόλουθες επιλογές:

- **Στην εξοικονόμηση πρόσθετων πόρων και στη δικαιότερη διανομή των υπαρχόντων.** Με την είσοδο στην ΟΝΕ πετυχαίνουμε ταυτόχρονα την αποκλιμάκωση των επιτοκίων και την σταθερότητα των τιμών. Πέρα από την αυτονόητη αλήθεια ότι αυτό καθ' εαυτό το γεγονός συνιστά την σημαντική ανακατανομή εισοδήματος υπέρ των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων και σε βάρος του χρηματοπιστωτικού τομέα, εξοικονομούνται επαρκείς πόροι για άσκηση κοινωνικής πολιτικής και καθιέρωση ενός μοντέλου διανομής μισθών και κόστους εργασίας. Η θέση μας για την προστασία του πραγματικού εισοδήματος των μισθωτών και των εργαζόμενων μπορεί σταδιακά να μετατοπιστεί σε ουσιαστική του αύξηση μέσα πάντοτε στη δυνατότητες και τις αντοχές της ανταγωνιστικής οικονομίας.
- **Στη δικαιότερη κατανομή των αποτελεσμάτων της αύξησης της παραγωγικότητας.** Μια κοινωνική συμφωνία που συμπεριλαμβάνει την αύξηση της παραγωγικότητας και την ανταγωνιστικότητα ως βασικές της αρχές, μπορεί να αποβλέπει στη διανομή του πλεονάσματος της ανάπτυξης πέρα από την κερδοφορία και τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού δυναμικού, στην αύξηση των εισοδημάτων των εργαζομένων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- **Στη δικαιότερη κατανομή του πλούτου για το σύνολο της ανάπτυξης σε γεωγραφικό επίπεδο με ιδιαίτερο βάρος στις φτωχότερες περιφέρειες και περιοχές.** Ο περιφερειακός σχεδιασμός του 3ου ΚΠΣ και η κατανομή των επενδυτικών προγραμμάτων οφείλει να διασφαλίσει την ισορροπία ανάπτυξης των περιφερειών της χώρας και να χρηματοδοτεί την εκπόνηση ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων στις φθίνουσες περιοχές.
- **Σε ένα σύστημα φορολογικής δικαιοσύνης και δικαιότερης κατανομής των βαρών.** Η διεύρυνση της φορολογικής βάσης με παράλληλη ελάφρυνση της φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αποτελούν για δεκαετίες τους μεγαλύτερους τροφοδότες των φορολογικών εσόδων. Η κατάργηση των αντικειμενικών κριτηρίων φορολόγησης με την ολοκλήρωση της μηχανοργάνωσης υπηρεσιών. Η απλοποίηση, η διαφάνεια και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος. Η συνέχιση και διεύρυνση της προσπάθειας σύλληψης της φοροδιαφυγής. Όλες αυτές είναι πολιτικές που οδηγούν στη δικαιότερη κατανομή των βαρών και συνεχίζουν με πιο θεαματικά βήματα την ανατροπή της σχέσης άμεσων και έμμεσων φόρων υπέρ των πρώτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

14. Ο πολίτης στο επίκεντρο της σύγχρονης δημοκρατίας και του κράτους δικαίου

Οι δυνάμεις του δημοκρατικού σοσιαλισμού πρέπει να αποδείξουν έμπρακτα ότι μπορούν στις καινούργιες συνθήκες να αναγορεύσουν ξανά τον άνθρωπο στο επίκεντρο της σύγχρονης δημοκρατίας και ενός κράτους δίκαιου διαμορφωτή και συμμετοχο των εξελίξεων. Ότι η πολιτική και ο πολίτης έχουν προτεραιότητα στις οικονομικές επιλογές. Ότι τα μεγάλα ιδανικά του διαφωτισμού που βρίσκονται στη ρίζα της σοσιαλιστικής ιδεολογίας παραμένουν ζωντανά. Στη δημοκρατία του παρόντος και του μέλλοντος η ελευθερία του ατόμου μπορεί και πρέπει να εναρμονιστεί με την ισότητα και την αλληλεγγύη και να εγγυηθούν τις θεμελιώδεις αξίες του πολιτισμού μας.

Το ΠΑΣΟΚ σ' ολόκληρη την ιστορική του διαδρομή συνδέθηκε με την αλληλεγγύη και την υποστήριξη των πολιτών π[ο]υ ζούν κάτω από συνθήκες καταπίεσης, εκμετάλλευσης και κοινωνικής περιθωριοποίησης. Σήμερα, ο κοινωνικός αποκλεισμός αλλά και η απομάκρυνση του πολίτη από τα κέντρα της διαρκώς αυξανόμενης συγκέντρωσης της οικονομικής και πολιτικής δύναμης καθίσταται κυρίαρχο πρόβλημα σε παγκόσμιο επίπεδο. Νοιώθουμε την ανάγκη να διακηρύξουμε ότι η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προς όλους όσους βρίσκονται στο περιθώριο της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής οργάνωσης, δεν αποτελεί μόνο θέση αρχής και ιδεολογική μας στάση αλλά υπαγορεύει έμπρακτες πρωτοβουλίες και σταθερές πολιτικές στα πλαίσια της παγκόσμιας αλληλεγγύης. Πρέπει ακόμη να πούμε ότι η θεσμική ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την κάλυψη του δημοκρατικού ελλείμματος και την ανάδειξη των πολιτικών και αντιπροσωπευτικών της θεσμών αποτελεί για μας επιλογή ύψιστης προτεραιότητας.

Στο εθνικό επίπεδο στρατηγική μας είναι ο ανασχεδιασμός του συνόλου των πολιτικών με βάση την οπτική και τα συμφέροντα του πολίτη.

Ο πρώτος στόχος αυτής της στρατηγικής είναι η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και η υποταγή της δραστηριότητας της στην υπηρεσία των πολιτών σε συνθήκες διαφάνειας, χρηστής διαχείρισης, αντιγραφειοκρατικής λειτουργίας και αποτελεσματικότητας.

Ο δεύτερος στόχος είναι η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, ατομικών και συλλογικών. Ο σεβασμός της διαφοράς, η αναγνώριση του δικαιώματος της, η ανοχή των διαφορετικών μορφών ζωής, στο βαθμό που εντάσσονται στο πλαίσιο της συνταγματικής τάξης, είναι γνώρισμα του σύγχρονου κράτους δικαίου.

Ο τρίτος στόχος είναι η θεσμική ολοκλήρωση της κοινωνίας ίσων ευκαιριών και αξιοκρατικών επιλογών. Η κατοχύρωση ίσων ευκαιριών ανάμεσα στα φύλα, τις ηλικίες, τις γεωγραφικές περιοχές, τις κοινωνικές ομάδες σε ότι αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την εκπαίδευση, τα κοινωνικά αγαθά, τον πολιτισμό και το αίσθημα

αξιοκρατίας σ' όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής και στην λειτουργία του κράτους ιδιαίτερα, εμπεδώνουν κλίμα συνοχής και αλληλεγγύης και καθιστούν το κράτος δικαίου μία πραγματικότητα σεβαστή σε όλους.

Ο τέταρτος στόχος είναι η προστασία της πολιτικής δημοκρατίας και των δικαιωμάτων του πολίτη από τους σύγχρονους κινδύνους που φέρνει μαζί της η κοινωνία της πληροφορίας και της γνώσης και ο πολιτισμός του «ηλεκτρονικού διεθνισμού». Ο ηλεκτρονικός έλεγχος, η διεθνική ασυδοσία της πληροφόρησης, η ανεξέλεγκτη εξέλιξη της επιστήμης, βρίσκονται στο επίκεντρο της σύγχρονης κοινωνικής οργάνωσης. Η προστασία του πολίτη απέναντι στο ανεξέλεγκτο καταναλωτικό πρότυπο, απέναντι στην εξέλιξη της βιοτεχνολογίας και της βιοηθικής και των ακραίων εφαρμογών της γνώσης, απέναντι στα παντοδύναμα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας, στη μονοπωλιακή συγκέντρωση της οικονομικής δύναμης, επιβάλλει ένα νέο θεσμικό και συνταγματικό πλαίσιο.

15. Η ολοκλήρωση της αποκεντρωμένης, σύγχρονης και δημοκρατικής πολιτείας

Το ΠΑΣΟΚ συνδέθηκε ιστορικά με όλες τις πρωτοβουλίες αποκέντρωσης και συμμετοχικής δημοκρατίας που έφεραν στην χώρα μια πραγματική αναγέννηση της δημοκρατίας. Από τη θεσμική κατοχύρωση της αυτοδιοίκησης όταν ακόμη ήταν αντιπολίτευση, την πορεία αποκέντρωσης και λαϊκής συμμετοχής, την θεσμοθέτηση της περιφερειακής οργάνωσης της χώρας, της οικονομικής αυτοδυναμίας των ΟΤΑ, μέχρι την ίδρυση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και τον «Καποδίστρια» αυτό που αποτελούσε εξαρχής συστατικό στοιχείο της φυσιολογίας μας βρήκε δρόμο εφαρμογής, έγινε συγκεκριμένη πολιτική πράξη.

Σήμερα, πρέπει με γρήγορα και αποφασιστικά βήματα να ολοκληρώσουμε το εθνικό σχέδιο μεταρρύθμισης του κράτους που οδηγεί στο επιτελικό κεντρικό κράτος, την περιφερειακή συγκρότηση της χώρας, την ολοκλήρωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και τους νέους ισχυρούς Δήμους.

Η αναδιανομή πόρων, αρμοδιοτήτων και εξουσιών προς την περιφέρεια να επιταχυνθεί με παράλληλη συγκρότηση προγραμματικών αυτοδιοικητικών και ελεγκτικών θεσμών και μηχανισμών στα τέσσερα επίπεδα.

Στόχος είναι η συνεχής διεύρυνση της ικανότητας της κοινωνίας των πολιτών στη λήψη αποφάσεων και τον ουσιαστικό έλεγχο της οικονομικής και αναπτυξιακής διαδικασίας. Η αποκέντρωση οδηγεί στην κοινωνικοποίηση της πολιτικής και της οικονομικής εξουσίας.

Η μεταρρύθμιση του Κράτους προϋποθέτει την αποσαφήνιση του στρατηγικού οράματός μας. Λιγότερο κράτος, αποτελεσματικότερο κράτος, επιτελικό κράτος χάριν των συμφερόντων και των αναγκών του πολίτη. Η στρατηγική μας επιλογή εξειδικεύεται στους ακόλουθους στόχους:

- Ο πρώτος στόχος είναι εκείνος που περιλαμβάνει τις δράσεις που ενισχύουν τη διαφάνεια της διοικητικής δράσης
- Ο δεύτερος στόχος εξυπηρετεί την οικονομικότητα της διοικητικής δράσης. Χρειάζονται νέα συστήματα υπολογισμού του κόστους των κρατικών δράσεων και

των ωφελειών που προκύπτουν απ' αυτές. Όπως και η μέτρηση της αποδοτικότητας των διοικητικών μονάδων

- Ο τρίτος στόχος είναι η αποτελεσματικότητα, ώστε να βελτιώσουμε την εξυπηρέτηση του πολίτη. Απαραίτητη είναι η πρόοδος των έργων μηχανογράφησης.

16. Η αναβάθμιση του κύρους των αντιπροσωπευτικών θεσμών

Η οικονομική, πολιτική και κοινωνική δημοκρατία πάγιος και διαχρονικός στόχος του σοσιαλιστικού κινήματος, μπορεί μέσα στις νέες συνθήκες να διευρυνθεί αποφασιστικά γιατί ο πολίτης έχει και την δυνατότητα και την γνώση να αποβεί κύριος του εαυτού του και της ζωής του.

Βασικός μοχλός που ολοκληρώνει αυτή την προσπάθεια είναι η αναβάθμιση του κύρους των αντιπροσωπευτικών θεσμών και του πολιτικού συστήματος της χώρας

Μια αναβάθμιση που περνά μέσα από συγκεκριμένες προτεραιότητες

- τον εκσυγχρονισμό, τη διαφάνεια και τον έλεγχο του πολιτικού συστήματος και των κομμάτων που πρέπει να τεθεί σε νέα βάση και να ολοκληρωθεί
- την ενίσχυση του κύρους του Κοινοβουλίου και του βουλευτή με νέο περιεχόμενο ρόλων προσαρμοσμένων στις ανάγκες της σύγχρονης δημοκρατίας
- την αναβάθμιση των συνδικάτων, των ενώσεων, των επιμελητηρίων, κάθε συλλογική μορφή οργάνωσης στις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ.

17. Η απάντηση στο επείγον αίτημα μιας πιο αξιοβίωτης καθημερινότητας στη κοινωνική ζωή

Για ένα σύγχρονο σοσιαλιστικό κόμμα ο πιο ουσιαστικός στόχος μιας προοδευτικής κοινωνίας είναι να εξασφαλίσει σε κάθε πολίτη τα μέσα και τους όρους για να διαμορφώσει ο ίδιος τη ζωή του. Η πολιτική μας για την ποιότητα ζωής είναι κομμάτι από το όραμα μας, προδιαγράφει τη στάση μας απέναντι στον άνθρωπο, το φυσικό και δομημένο περιβάλλον, τις καθημερινές αλλά και τις μελλοντικές του ανάγκες.

Η κοινωνική κινητικότητα, η αποδυνάμωση των παραδοσιακών δεσμών, η δημογραφική γήρανση και η μαζική έξοδος από την ύπαιθρο, η απρόσωπη πόλη, η ανεργία και η νέα μετανάστευση, το άνοιγμα των συνόρων, αλλάζουν άρδην την καθημερινότητα του πολίτη. Η γενίκευση του αισθήματος της ανασφάλειας θέτει σε δοκιμασία την άσκηση θεμελιωδών ελευθεριών όπως η ζωή, η ιδιοκτησία, η ελευθερία κίνησης. Ταυτόχρονα οδηγεί σε συρρίκνωση της δημόσιας σφαίρας, οχυρώνει τον πολίτη στην ιδιωτική του ζωή και τον κάνει να χάνει το ενδιαφέρον του για τα κοινά, τον πλούτο του συλλογικού. Η χώρα μας φαίνεται να χάνει κάτι που σε σύγκριση με τις άλλες αποτελούσε το πλεονέκτημά της: την ασφάλεια στην καθημερινή ζωή. Η δική μας απάντηση σ' αυτή την εξέλιξη πρέπει να είναι καθαρή. Από τη μία μεριά δεν μπορούμε να αποδεχτούμε την διακινδύνευση θεμελιακών δικαιωμάτων των πολιτών, από την άλλη δεν μπορούμε να επιστρέψουμε στην αυτοδικία, το νόμο της ζούγκλας, την εκχώρηση δημοσίων υποχρεώσεων στο ιδιωτικό κέρδος, τη γενίκευση της μισαλλοδοξίας σε βάρος κοινωνικών ομάδων.

Ευημερία του πολίτη, από το άλλο μέρος, σημαίνει ασφάλεια στη ζωή του, στην εργασία του, στην υγεία, στον ελεύθερο χρόνο του, στη γειτονιά του. Σημαίνει αξιοπρέπεια στη σχέση του με τους άλλους, με το κράτος, με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Σημαίνει δημιουργική και πλούσια κοινωνική ζωή. Σημαίνει εφόδια που τον συνδέουν με τις εξελίξεις δια μέσου της γνώσης, της παιδείας, του πολιτισμού, της τεχνολογίας, της επικοινωνίας, που τον κάνουν συμμετέχο και ενεργό στην οικοδόμηση της σύγχρονης πολιτείας.

Στο μακρύ δρόμο από την ανασφάλεια και την αβεβαιότητα προς μια όλο καλύτερη ποιότητα ζωής, καθοριστικός και πρωταρχικός μας στόχος είναι η βελτίωση του συνόλου των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών, η απελευθέρωση των δημιουργικών τους δυνάμεων, ο εμπλουτισμός της καθημερινής τους ζωής.

18. Τα νέα μεταναστευτικά ρεύματα και η ασφάλεια των πολιτών

Ο κόσμος των ανοιχτών συνόρων σημαδεύεται από ευρύτατες μετακινήσεις πληθυσμών που αναζητούν μια καλύτερη τύχη έξω από τις υπανάπτυκτες ή τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες προς τις ανεπτυγμένες.

Η Ελλάδα παλιότερα στη διάρκεια του αιώνα μας αλλά και πάντοτε ιστορικά αποτελούσε πηγή μεταναστευτικών ρευμάτων προς όλες σχεδόν τις κατευθύνσεις του πλανήτη και ο Ελληνισμός πάντοτε υπήρξε έθνος που συμβίωνε αρμονικά σε νέες πατρίδες και αφομοιώνταν δημιουργικά σε ξένες τοπικές κοινωνίες.

Σήμερα, η Ελλάδα από τις ίδιες τις εξελίξεις στην περιοχή και στην Ευρώπη μετατρέπεται σε χώρα προορισμού των νέων μεταναστευτικών ρευμάτων. Ήδη βρίσκονται εδώ εκατοντάδες χιλιάδες οικονομικοί μετανάστες που επιζητούν την δική τους αφομοίωση στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Δεν μπορεί και δεν πρέπει να υπάρχει κανενός είδους ταλάντευση για μας. Η αρμονική ένταξη και ενσωμάτωση των μεταναστών και την κάθε είδους μειονοτήτων με μακροχρόνιο, ισόρροπο και φυσιολογικό τρόπο στη δημόσια, οικονομική και πολιτική μας ζωή, η δημιουργική τους αφομοίωση αποτελεί μονόδρομο και πολιτική μας ζωή, η δημιουργική τους αφομοίωση αποτελεί μονόδρομο .

Αυτό υπαγορεύει η προοδευτική μας συνείδηση και στάση. Δεν μπορούν οι έλληνες ως προοδευτικός λαός που βίωσε σκληρά τις συνθήκες της πρώτης μετανάστευσης σε άλλες χώρες να έχουν άλλη συμπεριφορά και στάση. Οι τάσεις ξενοφοβίας και ρατσισμού είναι ξένες με τη ζωή και την ιδεολογία μας. Αρνούμαστε να ταυτίσουμε την εγκληματικότητα που αποτελεί μείζον πρόβλημα για την ασφάλεια των πολιτών αποκλειστικό με τους «ξένους». Αρνούμαστε να αποδεχτούμε ότι οι πραγματικά αυτές συνθήκες πρόσβασης στο χώρο της εργασίας εκμηδενίζουν την θετική συνεισφορά των μεταναστών στην οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα. Αρνούμαστε να θεωρήσουμε ότι η λύση στο πρόβλημα που είναι πράγματι μεγάλο είναι μόνο μηχανισμοί καταστολής και επιβολής έξω και πάνω από την ίδια την κοινωνία.

Η πολιτική μας οφείλει να έχει μόνιμες και σταθερές επιλογές και στόχους.

1. Η καταπολέμηση της εγκληματικότητας και η εγγύηση της ασφάλειας των πολιτών βρίσκεται στην πρώτη γραμμή. Ο εκσυγχρονισμός της αδυναμίας με επιβολή της αξιοκρατικής επιλογής και εκπαίδευσης και η παροχή των μέσων για σύγχρονη αστυνόμευση είναι το πρώτο βήμα. Η πρόληψη της εγκληματικότητας, της νεανικής παραβατικότητας και η αντιμετώπιση τους, απαιτεί την αστυνομία στους δρόμους με κύρος και οργανική σχέση με τους πολίτες. Προς αυτή την κατεύθυνση διευκολύνει η συμμετοχή των ΟΤΑ και η ενίσχυση του ρόλου τους στην αστυνόμευση της πόλης καθώς και οι κοινωνικές πρωτοβουλίες τοπικών φορέων
2. Θα συνεχίσουμε με πιο γρήγορους ρυθμούς την νομιμοποίηση των μεταναστών και την εξίσωση τους με τους εργαζομένους στην πατρίδα μας καταπολεμώντας παράλληλα τη λαθρομετανάστευση και την παρανομία.
3. Ο προσανατολισμός της εγκατάστασης οικονομικών μεταναστών στις φτωχότερες και δημογραφικά υποβαθμισμένες περιοχές που μέχρι σήμερα παρά τις προσπάθειες

δεν έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα πρέπει να ενταθεί πάντοτε βέβαια σε συνθήκες παροχής κινήτρων και ελεύθερης επιλογής.

4. Η δημιουργική αφομοίωση των μεταναστών αλλά και των κάθε λογής μειονοτήτων στις τοπικές κοινωνίες πρέπει να γίνεται σχεδιασμένα από τις ίδιες και τους αυτοδιοικητικούς τους θεσμούς. Η πολιτεία προσφέρει τα μέσα και την αναβάθμιση των υποδομών στους χώρους εργασίας, εκπαίδευσης, περίθαλψης.

19. Η βελτίωση της καθημερινής ζωής του πολίτη

Η βελτίωση της ζωής στην πόλη περνά από την ανασύνθεση του κοινωνικού ιστού και την ανασυγκρότηση της γειτονίας με την ανάπτυξη τοπικών αντισωμάτων μέσα από τοπικούς μη κυβερνητικούς φορείς προστασίας του καταναλωτή, κοινωνικής αλληλεγγύης και αλληλενέργειας των πολιτών.

Ωστόσο, η πολιτεία οφείλει να διασφαλίσει ουσιαστική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής με την αντιμετώπιση πολύ συγκεκριμένων και πρακτικών προβλημάτων. Στα πλαίσια αυτά η πολιτική μας οφείλει να παρουσιάσει ορατά αποτελέσματα σε συγκεκριμένους στόχους.

Ο πρώτος στόχος είναι η οδική ασφάλεια και η αντιμετώπιση του υψηλού αριθμού των τροχαίων ατυχημάτων. Μέτρα και δράσεις που συνδέονται με τη βελτίωση της κατάστασης των δρόμων, της οδικής σήμανσης, την ουσιαστική αστυνόμευση, τον έλεγχο της συμπεριφοράς των οδηγών, την ανάπτυξη προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής είναι απολύτως αναγκαία

Ο δεύτερος στόχος είναι η ουσιαστική βελτίωση των μεταφορών και των συγκοινωνιών με την ταχύτερη δυνατή ολοκλήρωση των μεγάλων έργων όπως τα αεροδρόμια, τα λιμάνια, το μετρό, το τραμ, τους οδικούς δακτυλίους, τους ανισόπεδους κόμβους, τους λεωφορειόδρομους, τους προαστιακούς σιδηρόδρομους και τον συνεχή εκσυγχρονισμό των αστικών συγκοινωνιών.

Ο τρίτος στόχος είναι η βελτίωση των υπηρεσιών του κράτους προς τον πολίτη σε αντιγραφειοκρατική κατεύθυνση. Η μηχανοργάνωση, η δημιουργία υπηρεσιών μίας στάσης, η τηλεφωνική εξυπηρέτηση, η κατάργηση των περιττών εγγράφων, η απλοποίηση των διαδικασιών, ο συνήγορος του πολίτη, η έμπρακτη ανάληψη από το κράτος της ευθύνης για καθυστέρηση διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών, είναι μία αποτελεσματική δέσμη μέτρων.

20. Η προστασία του περιβάλλοντος και της οικολογικής ισορροπίας

Ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός που με συνέπεια εφαρμόζει το ΠΑΣΟΚ ως προοδευτική επιλογή διαμόρφωσης του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος της ζωής του πολίτη αποδίδει ήδη πλούσιους καρπούς. Η ολοκληρωμένη παρέμβαση σε υποβαθμισμένες συνοικίες, σε φθίνουσες περιοχές, σε οικισμούς φυσικού κάλλους, σε

δασικούς πνεύμονες, σε πολιτισμικούς χώρους, αποτελεί μια καθημερινή πραγματικότητα.

Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντική την ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης στο σύστημα αξιών της κοινωνίας και της οικονομίας. Η στροφή της ανάπτυξης στην ποιότητα συνδέεται άρρηκτα με τον οικολογικό αναπροσανατολισμό της παραγωγής και την ενεργό προστασία του περιβάλλοντος. Η καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες και η έμπρακτη αποδοχή από της παραγωγικές δυνάμεις της πολυδιάστατης σχέσης μίας βιώσιμης ανάπτυξης με την προστασία και ανανέωση των φυσικών πηγών και πόρων, δημιουργεί συνθήκες αναβάθμισης στην ποιότητα ζωής των πολιτών.

Προωθούμε στα πλαίσια αυτής της αντίληψης :

- τον εθνικό και αποκεντρωμένο χωροταξικό, πολεοδομικό και περιβαλλοντικό σχεδιασμό με την ολοκλήρωση όλων των έργων υποδομής και την κατάρτιση του εθνικού κτηματολογίου
- την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής και υδάτινης ρύπανσης, την ορθολογική διαχείριση των αστικών απορριμμάτων, την προστασία των ακτών και της θάλασσας, την προστασία και ανάδειξη των οικοσυστημάτων της χώρας
- την εισαγωγή φιλικών προς τον άνθρωπο και το περιβάλλον καλλιεργητικών συστημάτων και προϊόντων
- την αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος
- τη συστηματική ανάπτυξη παρεμβάσεων αντιπλημμυρικής προστασίας

Η ενεργοποίηση, ο συντονισμός η διάθεση των μέσων στη πολιτική προστασίας πρέπει να πάρει πιο εντατική μορφή εγκαθιδρύοντας διαδικασίες πρόληψης και προετοιμασίας απέναντι στις φυσικές καταστροφές.

21. Η αναβάθμιση της δημόσιας υγείας και η ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του ΕΣΥ

Η ίδρυση και ανάπτυξη του ΕΣΥ τα τελευταία χρόνια υπήρξε τεράστια επένδυση πόρων για την Ελληνική κοινωνία. Σήμερα η χώρα διαθέτει περισσότερα και καλύτερα νοσοκομεία, περισσότερους και καλύτερα αμειβόμενους γιατρούς. Παρ' όλα αυτά, ο βαθμός ικανοποίησης των πολιτών από τις υπηρεσίες υγείας δεν έχει ακολουθήσει αυτή την επένδυση.

Τώρα που η ποσοτική μεγέθυνση του τομέα της υγείας έχει πλησιάσει τα όρια της, είναι επείγουσα ανάγκη να στραφούμε στην ποιοτική ανάπτυξη, δίνοντας μία αποφασιστική νέα ώθηση στη μεγάλη μεταρρυθμιστική προσπάθεια που άρχισε το 1983.

Υπάρχουν κοινά ομολογούμενοι στόχοι που απαιτούν υλοποίηση:

- η έμφαση στη τριτοβάθμια περίθαλψη και τον οικογενειακό γιατρό
- η αναδιοργάνωση των νοσοκομείων τόσο σε εξοπλισμό όσο και σε ποιότητα υπηρεσιών

- η αύξηση της αποδοτικότητας ώστε οι πρόσθετοι πόροι να βελτιώνουν αισθητά την αντιμετώπιση των ασθενών
- η ανάπτυξη προγραμμάτων για την καταπολέμηση ασθενειών της σύγχρονης εποχής
- η αντιμετώπιση της πολυφαρμακίας και η εξασφάλιση φθηνού φάρμακου για τους πολίτες.

Όμως, εκείνο που προέχει είναι ο επανασχεδιασμός της διάθεσης των πόρων, η αποκατάσταση κλίματος εμπιστοσύνης στη δημόσια υγεία και το ΕΣΥ, η επίλυση πάγιων θεσμικών και οργανωτικών προβλημάτων.

Η ενοποιημένη στρατηγική στους τομείς της ιατρικής εκπαίδευσης του ΕΣΥ, του ΙΚΑ, των πανεπιστημιακών και περιφερειακών νοσοκομείων απαιτεί την ιδιαίτερη προσοχή μας. Η δημόσια υγεία θα ανακτήσει το κύρος της με συνέχιση της μεταρρυθμιστικής τομής που επιχειρήθηκε ως τώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΓΕΝΙΕΣ

22. Προς την Ελλάδα του 2004: παιδεία – πολιτισμός – αθλητισμός για όλους

Η Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα θα περάσει από τον συμβολικό χρόνο 2004, το χρόνο των Ολυμπιακών Αγώνων. Το κίνημα μας δημιούργησε και προσέφερε πάντοτε μέσα από σχέδια μακράς πνοής. Η αυριανή κοινωνική μας οργάνωση θα στηριχτεί σε γερά θεμέλια παιδείας και πολιτισμού που αποτελούν για μας συγκριτικό πλεονέκτημα στο κόσμο του ανταγωνισμού. Οφείλουμε στον Έλληνα του 21^{ου} αιώνα να δώσουμε την ευκαιρία πρόσβασης στη κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας, μέσα σε συνθήκες μιας πραγματικά πολιτιστικής αναγέννησης. Να του δώσουμε τη δυνατότητα να επαναφέρει στο προσκήνιο το αθλητικό ιδεώδες ως μέσο διαμόρφωσης μιας πραγματικής αρμονίας ανάμεσα στη φύση και το πνεύμα. Να του δώσουμε τη δυνατότητα συμμετοχής σε δραστηριότητες που καθιστούν τη ζωή πιο πλούσια και τη ατομική παρουσία πιο ολοκληρωμένη.

Μια τέτοια προοπτική αφορά όλους εμάς αλλά κυρίως τις επερχόμενες γενιές, και βέβαια τη σημερινή νέα γενιά της πατρίδας μας. Εξ' άλλου η ίδια η πνευματική θωράκιση και εξάπλωση του Ελληνισμού στο κόσμο των ανοιχτών συνόρων αποτελεί ισχυρή και ηθική δύναμη αναφοράς και συμβολής στον κόσμο του μέλλοντος.

Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στην κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας, η πολιτιστική αναγέννηση στον κόσμο της πολυπολιτισμικότητας, η επιστροφή της αθλητικής ιδέας στον κόσμο της εμπορευματοποίησης και του επαγγελματικού ανταγωνισμού, αποτελούν τρεις προκλήσεις για την Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα.

Το 2004θα γίνει ο πρώτος απολογισμός μιας πολιτικής που δίνει πνοή στη νέα γενιά και που έχει ένα κεντρικό αίτημα να εκπληρώσει.

Η παιδεία, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός είναι υπόθεση που μας αφορά όλους, είναι χώρος που έχουμε πρόσβαση όλοι, είναι θεμέλιο που πάνω του μπορούμε να χτίσουμε τη νέα Ελλάδα της δημιουργίας, της ανάπτυξης, της ευημερίας.

23. Προς την κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας

Η κοινωνία του 21^{ου} αιώνα ονομάζεται από τώρα κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας. Στηρίζεται στην παραγωγή και ανανέωση της γνώσης με πρωτόγονους ρυθμούς και στην ολοένα αυξανόμενη χρήση των νέων τεχνολογιών, της πληροφορικής και της επικοινωνίας σε όλο το φάσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Εξέλιξη που δημιουργεί νέα δεδομένα και νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη, την ευημερία και την ποιότητα ζωής, αλλά και νέους καταναγκασμούς. Αλλάζει ο τρόπος εργασίας, διασκέδασης, επικοινωνίας, συναλλαγής, αλλάζει ριζικά ο τρόπος ζωής του πολίτη. Οι

νέες τεχνολογίες αποτελούν εργαλείο για τον εκσυγχρονισμό του κράτους, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την οργάνωση του ελεύθερου χρόνου των ανθρώπων. Ανατρέπουν τη σχέση πνευματικής και χειρονακτικής εργασίας. Οι φορείς της γνώσης δεν περιορίζονται πια στο σχολείο και την οικογένεια. Η γνώση μεταφέρεται με τα σύγχρονα μέσα από αναρίθμητους διαύλους και για όσο χρόνο ζει ο άνθρωπος.

Η πορεία κατοχύρωσης μιας πραγματικής κοινωνίας της πληροφορίας πέρα από το θεσμικό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων του πολίτη προϋποθέτει θετικές δράσεις που διασφαλίζουν :

- ίσες ευκαιρίες πρόσβασης για όλους στην πληροφορία
- την ορμητική είσοδο της καινοτομίας στην επιχειρηματική δραστηριότητα
- την ενσυνείδητη προστασία των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων και της δημοκρατίας από τον ηλεκτρονικό διεθνισμό
- την διαρκή βελτίωση των υπηρεσιών προς τον πολίτη και τις επιχειρήσεις
- την εισαγωγή και ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην πορεία της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής και στην προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη και του καταναλωτή
- την προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στην ψηφιακή εποχή
- την χρήση των νέων μέσων στην οικονομική ανάπτυξη, στην αύξηση της απασχόλησης, στην ανάδειξη του πολιτισμού μας, στη λειτουργία των μέσων μαζικής επικοινωνίας

24. Προς την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης

Η ανάγκη συνεχούς μάθησης και αλλαγής του εκπαιδευτικού συστήματος, η προσαρμογή του στις νέες πραγματικότητες, είναι στις απόλυτες προτεραιότητες για μας. Γιατί η θέση της Ελλάδας στην Ευρώπη και τον κόσμο θα εξαρτηθεί από το πόσο γρήγορα και αποτελεσματικά θα ανταποκριθεί το εκπαιδευτικό μας σύστημα.

Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση έχει στόχο τη δημιουργία ενός σχολείου σύγχρονου και ελκυστικού για τους μαθητές που καλλιεργεί την κριτική σκέψη, παρέχει δημοκρατική αγωγή και παιδεία, διαμορφώνει ελεύθερες και αυτόνομες προσωπικότητες, παρέχει ιστορικές, κοινωνικές και πρακτικές γνώσεις που συνιστούν στερεή υποδομή.

Ακόμη η μεταρρύθμιση θέλει να διευκολύνει την απρόσκοπτη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για όλους. Η φυσική σύνδεση του πτυχίου με την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, ταυτόχρονα με τον νέο προσανατολισμό του περιεχομένου σπουδών, δεν είναι ασύμβατοι αλλά παράλληλοι στόχοι. Η κρίση και η αξιολόγηση του συνόλου της εκπαιδευτικής κοινότητας έχει ακριβώς σχέση με την διαρκή ανανέωση, τον εμπλουτισμό και την επανάσταση της γνώσης. Η δυνατότητα των πολιτών να έχουν «δια βίου» πρόσβαση στους χώρους μόρφωσης και εκπαίδευσης ανταποκρίνεται στην σύγχρονη ανάγκη και εξέλιξη των κοινωνιών του μέλλοντος.

Το πλαίσιο, οι στόχοι, η στρατηγική της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που σχεδιάσαμε και υλοποιούμε πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα από συστηματική προσπάθεια για την

ανάδειξη των νέων θεσμών και του σύγχρονου περιεχομένου της εκπαίδευσης. Η εκπαιδευτική κοινότητα, οι μαθητές, οι σπουδαστές, πρέπει να αποτελέσουν βασικούς συντελεστές της προσπάθειας.

Για την Ελλάδα ο 21^{ος} αιώνας, που κυριαρχείται από την πραγματικότητα ότι το πιο παραγωγικό κεφάλαιο είναι η γνώση, αποτελεί μια πρόκληση γιατί το ανθρώπινο δυναμικό μας έχει τεράστιες δυνατότητες και η παιδεία είναι θεμέλιο της δημιουργίας ισχυρής κοινωνίας.

25. Προς την πολιτιστική αναγέννηση και την «επιστροφή» της αθλητικής ιδέας

Για μας, η ανάπτυξη της χώρας και η ισχυρή κοινωνία δεν μπορούν να αναδειχθούν χωρίς τις συνθήκες μιας πραγματικής πολιτιστικής αναγέννησης. Μια αναγέννηση που δεν αποτελεί υπόθεση μόνο των μηχανισμών της αγοράς, ούτε αποτέλεσμα αυταρχικών κρατικών παρεμβάσεων. Και αυτό γιατί ο πολιτισμός δεν αφορά τους λίγους παραγωγούς και καταναλωτές «πολιτιστικών προϊόντων» αλλά συνδέεται στενά με τις αξίες που δίνουν νόημα στην ζωή, αξίες που αφορούν τόσο την αναγέννηση του ατόμου όσο και τη διαμόρφωση της συλλογικής ταυτότητας. Σε μία ανεκτική και πλουραλιστική δημοκρατία η πολιτιστική πράξη, η δημιουργία, η απόλαυση είναι έκφραση της ιδιαιτερότητας του καθενός χωρίς κηδεμονεύσεις και εξισοτισμούς.

Πρέπει να πάρουμε ενεργητικές και πολύπλευρες πρωτοβουλίες οι οποίες:

- μπορούν να εγγυηθούν την πολυφωνία και το βάθος της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας
- περιορίζουν τις πολιτισμικές ανισότητες
- αναπτύσσουν αποκεντρωμένα όλες τις διαθέσιμες πολιτιστικές δυνάμεις
- δημιουργούν υποδομές που εμπλουτίζουν τις εκφραστικές και προσληπτικές δυνατότητες όλων των πολιτών
- στηρίζουν και αναδεικνύουν την πρωτοπορία, τον πειραματισμό, τις ανανεωτικές μορφές τέχνης
- προστατεύουν τα δικαιώματα των δημιουργών που υπόκεινται στην εκμετάλλευση από ολοένα και ισχυρότερες οικονομικές εξουσίες
- προστατεύουν, αναδεικνύουν και εντάσσουν στη σύγχρονη κοινωνική ζωή την πολιτισμική κληρονομιά της χώρας

Η καθιέρωση της «Πολιτιστικής Ολυμπιάδας» δίνει στην επιστροφή της αθλητικής ιδέας ένα ευρύτερο και πιο ουσιαστικό περιεχόμενο, μετατρέπει το «Αθήνα 2004» σε «Ελλάδα 2004». Πρέπει να επισημάνουμε στην σύνδεση των ολυμπιακών αγώνων με διεθνείς πρωτοβουλίες που αποσκοπούν σ' αυτή την επιστροφή όπως η πρωτοβουλία για την εκεχειρία και να αναδείξουμε στο μέτρο του δυνατού μια άλλη άποψη για την οργάνωση των αθλητικών γεγονότων. Το αθλητικό κίνημα πρέπει να τεθεί με αυτή την ευκαιρία σε νέα βάση. Να απλωθεί και να αγκαλιάσει όλους τους Έλληνες. Να αναπτύξει υποδομή

και αθλητικά προγράμματα στους χώρους εργασίας, εκπαίδευσης, θητείας, για όλες τις κοινωνικές ομάδες.

26. Προς την κοινωνία των πολιτών

Ο αιώνας που έρχεται απαιτεί μια νέα σχέση ανάμεσα στο κράτος και την κοινωνία. Ο κινητήριος μοχλός της προόδου βρίσκεται στις ζωντανές δυνάμεις της κοινωνίας και κυρίως στις νέες γενιές που έχουν την δύναμη της ανατροπής, της αμφισβήτησης, της ρήξης αλλά και τη γνώση της οικοδόμησης του καινούριου.

Η ενεργοποίηση αυτών των δυνάμεων αποτελεί το βάθρο της πολιτικής για το δημοκρατικό σοσιαλισμό. Είναι ο δρόμος που υπερβαίνει τα δύο ιστορικά αδιέξοδα του αιώνα που φεύγει: τον νεο-φιλελεύθερο δογματισμό που βασίζεται στον ατομικισμό και την απαξίωση της κοινωνίας ως συλλογικής οντότητας, και τον δογματισμό της παλιάς αριστεράς που εξαφανίζει την ατομικότητα στο όνομα ενός κράτους «παντεπόπτη». Η ανάδειξη των αυτόνομων δυνάμεων της κοινωνίας σηματοδοτεί μια ριζοσπαστική προοπτική για την ελληνική πραγματικότητα που δεν έχει ξεπεράσει ακόμη την αγκύλωση των πελατειακών σχέσεων και του παραδοσιακού κρατισμού.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ., ένα σύγχρονο σοσιαλιστικό κόμμα, πιστεύει ότι όλες οι επιμέρους δράσεις και πρωτοβουλίες του έχουν έναν απώτατο σκοπό: να διαμορφώσουν τις ευκαιρίες και τις ευχέρειες, τις συνθήκες και τις προϋποθέσεις που ευνοούν την αυτόνομη ανάπτυξη της προσωπικότητας όλων των πολιτών, αλλά και καθενός ξεχωριστά. Για το ΠΑ.ΣΟ.Κ., ένα κόμμα που στο επίκεντρο της πολιτικής του βρίσκεται η αξία του ανθρώπου, η ανάπτυξη, η κοινωνική πολιτική, ο εκσυγχρονισμός των θεσμών, η πολιτιστική ανάπτυξη ή η εκπαίδευση έχουν αξία για έναν λόγο: επειδή αποτελούν εργαλεία για την ανάπτυξη των πρωτοβουλιών των πολιτών στην οικονομία, στην κοινωνική ζωή, στον πολιτισμό.

Στόχος των πολιτικών μας είναι μια πολιτεία που δεν εγγυάται απλώς την ελευθερία των πολιτών. Μια πολιτεία που όχι μόνο προστατεύει τους πολίτες της από την ίδια την αυθαιρεσία της ή την παρουσία των ισχυρών, αλλά τους δίνει δυνατότητες και ευκαιρίες, και τους δείχνει δρόμους δημιουργικούς. Μια πολιτεία που υπερασπίζει τους αδύναμους. Μια πολιτεία που εμπιστεύεται την αυτενέργεια των πολιτών.

Χρειαζόμαστε γι' αυτό πολίτες πρωταγωνιστές και συμμετόχους. Πολίτες ενήμερους και απαιτητικούς. Πολίτες που ανήκουν σε μια ζωντανή κοινωνία, σφυρηλατημένη στις αξίες του σεβασμού απέναντι στον άλλο, της ισότητας και της αλληλεγγύης, της ελευθερίας και της συνευθύνης.

27. Με τη νεολαία στην πρώτη γραμμή της μάχης

Το ΠΑΣΟΚ δεν έχει την πολυτέλεια να εξωραΐσει την κατάσταση ή να υποβαθμίσει το μέγεθος των θυσιών που έκανε ο ελληνικός λαός. Και δεν έχει την πολυτέλεια αυτή όχι μόνο απέναντι στους έλληνες πολίτες που αγωνιούν και προσπαθούν σήμερα. Αλλά και απέναντι στις επερχόμενες γενιές. Και πρώτα από όλα απέναντι στη σημερινή νέα γενιά.

Αυτός είναι ο λόγος που η σημερινή νεολαία είναι ο φυσικός μας σύμμαχος. Η νέα γενιά που ζει σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, σε έναν κόσμο με λίγες ευκαιρίες, σε μια

κοινωνία με πολλούς θύλακες αναχρονισμού και συντήρησης, σε μια κοινωνία που με κόπο εγκαταλείπει τη μιζέρια και το τέλμα, θέλει την αλλαγή, θέλει τον εκσυγχρονισμό, θέλει τις ρήξεις. Και όχι μόνο εξαιτίας μιας έμφυτης ανατρεπτικότητας. Αλλά γιατί νοιώθει ότι η διαιώνιση των προβλημάτων και των καθυστερήσεων της ελληνικής κοινωνίας αποτελεί πηγή άγχους και ανασφάλειας και ταυτόχρονα εμπόδιο για τη ζωντάνια, τη δημιουργικότητα, τη φαντασία της. Γιατί νοιώθει ότι τα αιτήματα της αυτονομίας, της αλληλεγγύης, της ισότητας που διαπνέουν το όραμά μας για την αυριανή Ελλάδα αντιστοιχούν άμεσα στις ανάγκες και τις αξιώσεις τους.

Αποβλέπουμε σε μια ισχυρή νεανική συνιστώσα στη ζωή της χώρας. Και αναφερόμαστε βέβαια στην πολιτική συμμετοχή, που θεωρούμε ύψιστο ενδιαφέρον και δικαίωμα, αλλά και σε πρωτοβουλίες με εθελοντικό χαρακτήρα και κοινωνικό προσανατολισμό. Οι μοναχικοί δρόμοι και οι μονοδιάστατες προοπτικές που άλλοι διαμορφώνουν πρέπει όχι μόνο να μας προβληματίζουν αλλά και να μας έχουν σε διαρκή εγρήγορση. Εμείς θέλουμε μια ζωντανή και με πολλά ενδιαφέροντα νεολαία, που κατακτά και χαίρεται τη ζωή σ' όλες τις εκφράσεις της.

Το ΠΑΣΟΚ θα συνεχίσει να παίρνει συστηματικές πρωτοβουλίες για :

- Την εξασφάλιση με θετικές πράξεις των ευχερειών και ευκαιριών που είναι απαραίτητες ώστε κάθε νέος να μπορεί να αναπτύξει τη ζωή του δημιουργικά και όπως ο ίδιος νομίζει
- Την αξίωση των νέων για περισσότερες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, την απασχόληση, την κοινωνική και οικονομική ζωή, τον πολιτισμό.
- Την ικανοποίηση της αξίωσης των νέων να ακούγεται ανόθευτα η φωνή τους και να λαμβάνεται υπόψιν η γνώμη τους, της αξίωσης να επηρεάζουν αυτόνομα τις εξελίξεις που τους αφορούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ Η ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

28. Ο νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός

Η Ελλάδα του 2000 κινείται στον αστερισμό των σύγχρονων αναγκών και στόχων της. Εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να πούμε καθαρά με ποιες κοινωνικές δυνάμεις και κάτω από ποιές προϋποθέσεις θα ανταποκριθούμε στις ανάγκες και θα υλοποιήσουμε τους στόχους. Επιβάλλεται με άλλα λόγια να επαναδιατυπώσουμε με σύγχρονους όρους την κοινωνική συμμαχία των μη προνομιούχων και την αντίστοιχη στρατηγική της εθνικής-λαϊκής ενότητας.

Πρώτα απ' όλα ένας νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός οφείλει να έχει σταθερό μέτωπο απέναντι στις δυνάμεις του άκριτου κοσμοπολιτισμού, της αντιπαραγωγικής οικονομίας, του παρασιτισμού και της διαφθοράς.

Σημαίνει ακόμη ότι τη βάση, τον πυρήνα του συνασπισμού αυτού εξακολουθούν να αποτελούν οι δυνάμεις της εργασίας, τα ασθενέστερα στρώματα του πληθυσμού, αυτές που υπήρξαν πάντοτε η ραχοκοκαλιά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Δηλαδή οι εργάτες, οι μισθωτοί, τα αγροτικά στρώματα, οι μικρομεσαίοι επαγγελματίες, οι άνεργοι, οι συνταξιούχοι. Απέναντί τους η πολιτική μας οφείλει να είναι ενισχυτική, διακριτή και συγκεκριμένη. Κεντρική θέση σ' αυτή την προσπάθεια έχει η μεγάλη προτεραιότητα που πρέπει να δώσουμε στην διασύνδεση, την οργανική σχέση και διάρθρωση του τριγώνου: δυνάμεις θεσμοποιημένης εργασίας - στρώματα ανέργων - οικονομικοί μετανάστες. Εκεί κρίνεται, κυρίως, η ενότητα, η συνοχή και η αλληλεγγύη της κοινωνίας μας.

Παράλληλα ο προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός διευρύνεται συνεχώς με τα νέα στρώματα που γεννά η νέα εποχή των επιχειρηματιών, των επιστημόνων της εξειδικευμένης εργασίας. Οι δυνάμεις αυτές μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά στην παραγωγική ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό του τόπου.

Και βεβαίως, ο νέος συνασπισμός πρέπει να απευθυνθεί και να ενσωματώσει τις κοινωνικές δυνάμεις που αγωνίζονται για τα σύγχρονα αιτήματα που αφορούν την οικολογία, τον πολιτισμό, την παιδεία, το δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης, την ισότητα, τα κοινωνικά προβλήματα της νέας γενιάς, την προστασία και την ασφάλεια του πολίτη, το περιβάλλον, ό,τι δηλαδή συνιστά την ποιότητα ζωής στον κόσμο του παρόντος και του μέλλοντος.

Κατά συνέπεια, ο νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός συσπειρώνει σε μια διαρκώς διευρυνόμενη κοινωνική πλειοψηφία τις δυνάμεις της εργασίας, της παραγωγής, του πολιτισμού, της οικολογίας, της επιστήμης, της κοινωνικής αλληλεγγύης.

29. Η μετατροπή της κοινωνικής πλειοψηφίας σε πολιτική δύναμη

Η μετατροπή αυτής της κοινωνικής πλειοψηφίας σε πολιτική δύναμη που θα καθορίσει την επίτευξη των σύγχρονων οραμάτων και στόχων του ελληνισμού και θα διασφαλίσει την προοδευτική πορεία του τόπου, γίνεται με όρους κοινωνίας και αναγέννησης της πολιτικής και όχι με όρους νομής και διαχείρισης εξουσιών.

Αυτό προϋποθέτει πολύ συγκεκριμένες επιλογές και κατευθύνσεις:

1. Στο επίκεντρο των στόχων μας βρίσκεται πάντοτε ο πολίτης και η ευημερία του, ο σεβασμός στην αυτονομία του, τη συμμετοχική του δύναμη, την ενεργό του δράση. Η νέα εποχή απαιτεί συλλογικά, κοινωνικά και πολιτικά υποκείμενα που δεν υποβαθμίζουν τον πολίτη σε «μάζα», ούτε τον χειραγωγούν. Μια νέα σχέση του ατομικού με το συλλογικό οφείλει να αποτελέσει τη βάση της συγκρότησης αυτών των υποκειμένων.

2. Οι διαχωριστικές γραμμές στην κοινωνία δεν προκύπτουν στο όνομα ιστορικών πολιτικών αντιπαραθέσεων, αλλά στην πραγματική βάση των στόχων της σύγχρονης ανάπτυξης. Δεν είναι πια αρκετά μια κοινωνία τυπικής συναίνεσης που εξαντλεί τον κοινωνικό της διάλογο στην διανομή της «πίτας» ανάμεσα σε παραδοσιακούς κοινωνικούς εταίρους. Πρέπει να εξοικειωθούμε με την ιδέα ότι η κοινωνία του σήμερα και του αύριο θα στηρίζεται σε μία ενσυνείδητη αναπτυξιακή συμμαχία αντιπαρατιθέμενων, ίσως, αλλά συμβατών συμφερόντων.

Ο νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός οφείλει να αρθρώνει αυτή τη συμμαχία μέσα από ολοκληρωμένες συμφωνίες που συμπεριλαμβάνουν όλες τις όψεις της πραγματικής ανάπτυξης: την παραγωγική ανασυγκρότηση, την αύξηση της παραγωγικότητας, την εξωστρέφεια, την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση, το κοινωνικό κράτος, την ποιότητα ζωής.

Οι συμφωνίες αρθρώνονται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ακόμη και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στη βάση κατά συνέπεια των νέων διαχωριστικών γραμμών οριοθετούνται, κρίνονται και τελικά πραγματοποιούνται τα κοινωνικά, προοδευτικά και εθνικά μέτωπα και αντιστοιχούνται οι πολιτικές δυνάμεις.

3. Στην πρώτη γραμμή αυτής της οριοθέτησης βρίσκεται ο επανακαθορισμός του ρόλου της πολιτικής στο χώρο του ιδιωτικού και η κυριαρχία του κοινωνικού κριτηρίου της πολιτικής πράξης απέναντι στο ατομικό ή το κρατικό. Η νέα σχέση της προοδευτικής πολιτικής με την κοινωνία και η αφετηρία της αναγέννησής της ξεκινά από τη συνειδητοποίηση ότι η στρατηγική πραγμάτωσης των στόχων της, δεν περνά πια κυρίως μέσα από το κράτος, ούτε εξαντλείται σ' αυτό. Επιστρέφει στη βάση της παραγωγής και της καθημερινότητας του πολίτη για να απευθυνθεί σ' αυτόν στη δημιουργική του δύναμη, αυτενέργεια και πρωτοβουλία. Το κράτος έπαψε πια να υποθάλλει το όνειρο της ατομικής και συλλογικής καταξίωσης και ολοκλήρωσης. Χρειαζόμαστε κοινωνίες με ανεπτυγμένες όλες τις φυσικές, ανθρώπινες και παραγωγικές μας δυνατότητες, ικανές να αποφασίζουν και να ελέγχουν την ίδια τους την πορεία. Οι εξελίξεις της εποχής μας δίνουν όλες τις δυνατότητες γι' αυτό.

4. Στη βάση αυτής της κατεύθυνσης το διαρθρωμένο μαζικό κίνημα πρέπει να αναζητήσει το νέο του ρόλο και να ανασυγκροτηθεί. Συνδικαλισμός, αυτοδιοίκηση, νέα κινήματα και ρεύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ενοποιούν δυνάμεις και στόχους στα πλαίσια των ολοκληρωμένων συμφωνιών. Η κοινή δράση στα ευρωπαϊκά πλαίσια, η γενίκευση και υλοποίηση των αιτημάτων, η αλληλεγγύη και η συμπόρευση με τους ανέργους και τους οικονομικούς μετανάστες, έρχονται να τροποποιήσουν, να συμπληρώσουν το παραδοσιακό διεκδικητικό πλαίσιο. Ως ισότιμοι κοινωνικοί εταίροι έχουν πλέον γνώση και είναι υπεύθυνοι και ώριμοι συντελεστές της νέας ευημερίας, αλλά και της διαμόρφωσης των ευρύτερων πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων. Η σχέση των αντιπροσωπευτικών θεσμών (συνδικάτο-αυτοδιοίκηση-κοινωνικοί φορείς) τόσο με τα κόμματα, όσο και τις κοινωνικές δυνάμεις, πρέπει να επαναπροσδιοριστεί στη βάση της αυτονομίας και της μη υποκατάστασης. Σχέση που οφείλει να εγκαταλείψει τον άκριτο κομματισμό και την χειραγώγηση και να διαμορφώσει νέους όρους οργάνωσης και παραταξιακής δράσης.

30. Πολιτικό σύστημα και ανασύνθεση του προοδευτικού χώρου

Από την αρχή ξεκαθαρίζουμε ότι το ΠΑΣΟΚ θα διεκδικήσει την επόμενη τετραετία στις εκλογές του 2000 με το ισχύον εκλογικό σύστημα για να ολοκληρώσει το πρόγραμμα που παρουσίασε στον ελληνικό λαό και ψηφίστηκε γι' αυτό στις εκλογικές αναμετρήσεις του '93 και του '96. Πιστεύουμε ότι αυτό υπαγορεύει το συμφέρον του τόπου και οι εθνικές επιταγές.

Ωστόσο το τέλος του ιστορικού κύκλου της μεταπολίτευσης με την αντίστοιχη διάταξη και ανάπτυξη των πολιτικών δυνάμεων που προκάλεσε, φέρνει στο προσκήνιο την πορεία του πολιτικού συστήματος, την αυθεντική αντιστοίχιση των κομμάτων και των κοινωνικών δυνάμεων και βεβαίως, επαναφέρει σε νέα βάση το αίτημα της ανασύνθεσης του ευρύτερου προοδευτικού χώρου.

Οι ανάγκες και οι μεγάλες προτεραιότητες της χώρας υπαγορεύουν ένα πολιτικό σύστημα που αναπτύσσεται και λειτουργεί σε συνθήκες αδιατάρακτης πολιτικής σταθερότητας, καθαρών και σύγχρονων κανόνων πολιτικών σχέσεων και επιδιώξεων και ολοκληρωμένη δημοκρατική δομή που επιτρέπει την πιο αυθεντική έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας. Ο συνδυασμός αυτών των θεμελιακών, για μας, παραμέτρων, οφείλει να διασφαλίζει σταθερή και ισχυρή Κυβέρνηση, αποτελεσματική και δημοκρατική λειτουργία.

Αρνούμεστε να αποδεχθούμε τις συμπληγάδες δύο υπαρκτών κινδύνων:

- την ενσωμάτωσή μας σε ένα σύστημα σχέσεων και εξουσιών που καθιστά τον «δικομματισμό» δύο μεγάλων πόλων που εναλλάσσονται στην διακυβέρνηση μια απλή διαχείριση και νομή της εξουσίας, που ελέγχεται από εξωθεσμικά οικονομικά ή πολιτικά κέντρα.
- την πολυδιάσπαση και τον κατακερματισμό των υπαρχόντων σχηματισμών που οδηγεί στην «ιταλοποίηση» της πολιτικής ζωής και σε τεχνητές πλειοψηφίες κορυφής μιας αδύναμης και ατελέσφορης εξουσίας. Δεν νομίζουμε ότι οποιαδήποτε παρόμοια προοπτική ανταποκρίνεται στις ανάγκες της χώρας και τώρα και στο μέλλον. Το

εκλογικό σύστημα στις πάγιες αρχές και διατάξεις του πρέπει να διασφαλίζει την κατά το δυνατόν αναλογικότερη εκπροσώπηση αλλά και να αποφεύγει τους δύο αυτούς κινδύνους.

Δεν έχουμε, για λόγους αρχής και ιδεολογίας, την ψευδαίσθηση ότι ο νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός ταυτίζεται με ένα κόμμα. Είναι πολύ ευρύτερος. Ούτε ότι οι κοινωνικές δυνάμεις είναι αμετάκλητα προοδευτικές ή συντηρητικές και «ανήκουν» σε ένα κόμμα. Πολύ περισσότερο που στις σύγχρονες κοινωνίες η έκφραση των νέων διαχωριστικών γραμμών στο πολιτικό επίπεδο επανατοποθετεί σε νέα βάση την έννοια και την αντιπαράθεση του συντηρητικού με το προοδευτικό. Άρα δεν είμαστε κατά των συνεργασιών αρκεί να εκφράζουν ώριμες συγκλίσεις σε επίπεδο στρατηγικής και διακυβέρνησης και όχι μόνο και μόνο την επιδίωξη για νομή της εξουσίας.

Είναι φανερό ότι αναγνωρίζοντας την ανάγκη ανασύνθεσης του ευρύτερου προοδευτικού χώρου της ελληνικής αριστεράς, πρέπει να μιλήσουμε για μια βαθιά κοινωνική διεργασία την οποία διευκολύνει ο άμεσος και ουσιαστικός διάλογος στην κορυφή και όχι απλώς πολιτική διαπραγμάτευση κατανομή εξουσιών.

Μια τέτοια ανασύνθεση απαιτεί να δώσουμε τέλος στην ιστορική εποχή που οι σχέσεις των κομμάτων κυριαρχούνται είτε από τον «δικομματικό ηγεμονισμό» είτε από τα «κόμματα - μπαλαντέρ». Και να ανοίξουμε ένα νέο ιστορικό κύκλο - προγραμματικών συγκλίσεων που προκαλούν τις κυβερνητικές συμπράξεις, δεν έπονται αυτών, και επαναθεμελιώνει το προοδευτικό μέτωπο απέναντι στο μέτωπο της συντήρησης.

Ο μόνος δρόμος για μας είναι μια πολιτική «ανοιχτών θυρών» χωρίς ηγεμονισμούς και προαπαιτούμενα με στόχο ουσιαστικές συγκλίσεις στον ευρύτερο χώρο της κεντροαριστεράς πάνω στα μεγάλα προβλήματα του τόπου, με προγραμματικές και πολιτικές συμφωνίες που διαμορφώνονται ανάμεσα σε κόμματα, κινήσεις πολιτών, παρατάξεις και χώρους από μηδενική βάση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

1. Το ΠΑΣΟΚ του 21^{ου} αιώνα έχει το ηθικό, το ιστορικό και πολιτικό χρέος να αναλάβει την πολιτική διεύθυνση του σύγχρονου προοδευτικού κοινωνικού συνασπισμού και να εκφράσει ως κεντρικός πολιτικός σχηματισμός την ανασύνθεση του προοδευτικού χώρου. Η αναγέννησή του Κινήματος της Αλλαγής, ιστορικό αιτούμενο για ένα χρονικό διάστημα που ξεπερνά τη δεκαετία, γίνεται σήμερα συνώνυμη της νέας ενότητας του χώρου μας, της αναγκαίας ιστορικής σύνθεσης των δυνάμεων μας, της ανανέωσης, της νίκης και της προοπτικής μας..
2. Με βάση τις θέσεις που διατυπώσαμε ένα αναγεννημένο ΠΑΣΟΚ έχει και στη νέα ιστορική φάση τον σύγχρονο πατριωτικό, σοσιαλιστικό και δημοκρατικό χαρακτήρα που κυριολεκτικά σηματοδοτεί τη φυσιολογία και τη στρατηγική του. Είναι ανοιχτό και δημοκρατικό στο λαό και την κοινωνία και αντιπροσωπευτικό στις κοινωνικές δυνάμεις που συγκροτούν τον προοδευτικό κοινωνικό συνασπισμό. Εκφράζει ένα μεγάλο, ενιαίο και πολιτικό και κοινωνικό πλειοψηφικό ρεύμα αλλαγών και μεταρρυθμίσεων
3. Το αναγεννημένο ΠΑΣΟΚ ως σύγχρονος σοσιαλιστικός πολιτικός σχηματισμός κινείται στο χώρο των ευρύτερων προοδευτικών δυνάμεων και των δυνάμεων του δημοκρατικού σοσιαλισμού, συμμετέχει ενεργά και δημιουργικά στη διαμόρφωση της νέας ευρωπαϊκής αριστεράς που οδηγεί στην ενωμένη και προοδευτική Ευρώπη, εκφράζει στον κόσμο των ανοιχτών συνόρων ένα κίνημα πραγματικής κοινωνικής αλληλεγγύης. Ένα Κίνημα που :
 - Απέναντι στις ανεξέλεγκτες δυνάμεις της αγοράς προβάλλει την κοινωνία αλληλεγγύης, συνοχής και δικαιοσύνης
 - Απέναντι στις δυνάμεις του συντηρητισμού, του κοινωνικού αποκλεισμού και της εξαθλίωσης των πληθυσμών στον πλανήτη προβάλλει το όραμα μιας καλύτερης ποιότητας ζωής, μιας νέας ευημερίας
 - Απέναντι στις αυταρχικές και συγκεντρωτικές λογικές του παγκόσμιου καπιταλισμού προβάλλει το πρότυπο της δημοκρατικής και συμμετοχικής κοινωνίας των πολιτών
 - Απέναντι στις δυνάμεις της στρατοκρατίας, της οικολογικής καταστροφής, της ανέλεγκτης βίας προβάλλει την ανάγκη της διεθνούς συνεργασίας, της συνενόησης και της παγκόσμιας αλληλεγγύης που υπερασπίζεται την ειρήνη και τη ζωή στον πλανήτη
 - Απέναντι στις δυνάμεις του νέο-φιλελευθερισμού, του τέλους της ιστορίας, των εθνών, της πολιτικής και του πολιτισμού προβάλλει το πρότυπο μιας πολυεθνικής και πολυπολιτισμικής δημοκρατίας, μιας κοινωνικής οργάνωσης με κέντρο τον άνθρωπο και την ευημερία του.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο το αναγεννημένο ΠΑΣΟΚ αναλαμβάνει πρωτοβουλίες στο ευρωπαϊκό και το ευρύτερο διεθνές πεδίο με βασικού στόχους :

- Την αναγέννηση της Σοσιαλιστικής Διεθνούς ως φορέα της παγκόσμιας κοινωνικής αλληλεγγύης και συσπείρωσης των προοδευτικών δυνάμεων
- Την επιτάχυνση της συγκροτησης του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος ως φορέα συλλογικής έκφρασης της ευρωπαϊκής αριστεράς και κινητήριας δύναμης στην πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης σε προοδευτική κατεύθυνση
- Την αναμόρφωση των διεθνών κομματικών μας σχέσεων για την υποστήριξη της πολυδύναμης και ενεργού πολιτικής υπεράσπισης των εθνικών συμφερόντων και επιδιώξεων μας

4. Αυτό το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να επιστρέψει στη μορφή του «κόμματος μαζών» παραδοσιακού αριστερού τύπου που λειτουργεί στο όνομα της κοινωνία, ούτε να ολοκληρώσει τη μορφή του «κόμματος αξιωματούχων» που φαίνεται να κυριαρχεί σήμερα. Είναι σχηματισμός αυτόνομων και ενεργών πολιτών που :

- Κατοχυρώνει τη νέα αυτονομία του απέναντι στη διαπλοκή συμφερόντων και σχέσεων όπως αυτά διαμορφώνονται σήμερα
- Οικοδομείται σε συνθήκες πολιτικής ενότητας και σύνθεσης διαφορετικών απόψεων, θέσεων, ρευμάτων ιδεών που διακινούνται ελεύθερα και δημοκρατικά και αρνείται το «κόμμα-ομοσπονδία», το «κόμμα αντιπροσωπεύσεων και οργανωμένων τάσεων», το κόμμα που αθροίζει κάθετα αρθρωμένες ομάδες ή προσωπικές στρατηγικές.
- Κρίνεται από την ικανότητα του να συλλογικοποιεί τις πολιτικές δομές και να κοινωνικοποιεί την εξουσία ως φορέας συλλογικής επεξεργασίας, διαμόρφωσης και ελέγχου της πολιτικής και δημοκρατικής διακυβέρνησης κι όχι από την ενσωμάτωσή του σε ένα σύστημα διαχείρισης και διανομής εξουσιών
- Εξελίσσεται σε σύγχρονο επικοινωνιακό θεσμό που αφομοιώνει στην ιδεολογία και τη δράση του τη σύγχρονη γνώση και προβάλλει τη δική του εκδοχή για το κοινωνικό «γίγνεσθαι» και «πράττειν».

5. Η αναγέννηση του ΠΑΣΟΚ μπορεί να γίνει μόνο με όρους ζωντανού κοινωνικού σχηματισμού σε απευθείας σύνδεση και σχέση με τις κοινωνικές δυνάμεις, που :

- Ενοποιεί και συνθέτει τα επιμέρους κοινωνικά αιτήματα και υποκείμενα
- Απαγκιστρώνεται από τον «κρατισμό» ως αντίληψη και πρακτική
- Επαναφέρει την πολιτική στο προσκήνιο ως προωθητική και ζωογόνα δύναμη προόδου, ως έκφραση μιας νέας συλλογικότητας και δράσης
- Αποκεντρώνει κάθε μορφή εξουσίας τόσο στον τύπο της διακυβέρνησης και της λειτουργίας του κράτους, όσο και στο εσωκομματικό πεδίο

Ένα αναγεννημένο ΠΑΣΟΚ είναι κατά συνέπεια ολοκληρωμένος κυβερνητικός σχηματισμός και όχι κόμμα «αντιπολιτευτικού τύπου»

6. Η θεμελιακή ιδεολογική, πολιτική και οργανωτική επιλογή για την αναγέννηση του ΠΑΣΟΚ είναι η αρχή της άμεσης δημοκρατίας που προϋποθέτει την επαναφορά της

πολιτικής σε όλους τους χώρους και τους τομείς της κοινωνικής οργάνωσης με μορφές εξειδικευμένης δράσης και παρέμβασης. Αυτό σημαίνει οριστική υπέρβαση αντιλήψεων και πρακτικών «κλειστού κόμματος» σε κοινωνία ανοιχτών οριζόντων. Καθώς και την οριστική υπέρβαση των αφυδατωμένων οργανώσεων «γενικής πολιτικής» ή «πελατειακού τύπου».

7. Η οργανωτική μορφή συμπεριλαμβάνει δύο ταυτόχρονες και παράλληλες δομές που επιβάλλουν τη λειτουργία :
 - του Κόμματος ως σύγχρονου θεσμού με την τοπική, περιφερειακή, εθνική και την ευρωπαϊκή του έκφραση και το σώμα των συντεταγμένων οργάνων του διακριτό και αυστηρά οριοθετημένο
 - του Κινήματος πολιτών που είναι ανοιχτό στην κοινωνία με την τοπική του συγκρότηση, αυτενέργεια και δράση